

آیا جزوه را از سایت ما دانلود کرده اید؟

کتابخانه الکترونیکی PNUEB

پیام نوری ها بستاپید

مزایای عضویت در کتابخانه PNUEB :

دانلود رایگان و نامحدود خلاصه درس و جزوه

دانلود رایگان و نامحدود حل المسائل و راهنمای

دانلود کتابچه نمونه سوالات دروس مختلف پیام نور با جواب

WWW.PNUEB.COM

کتابچه نمونه سوالات چیست:

سایت ما اقتدار دارد برای اولین بار در ایران توانسته است کتابچه نمونه سوالات تمام دروس پیام نور که هر یک حاوی تمامی آزمون های برگزار شده پیام نور (تمامی نیمسالهای موجود **حتی امکان** با جواب) را در یک فایل به نام کتابچه جمع آوری کند و هر ترم نیز آن را آپدیت نماید.

مراحل ساخت یک کتابچه نمونه سوال

(برای آشنایی با رحالت بسیار زیاد تولید آن در هر ترم) :

دسته بندی فایلها - سرچ بر اساس کد درس - چسباندن سوال و جواب - پیدا کردن یک درس در نیمسالهای مختلف و چسباندن به کتابچه همان درس - چسباندن نیمسالهای مختلف یک درس به یکدیگر - وارد کردن اطلاعات تک تک نیمسالها در سایت - آپلود کتابچه و خیلی موارد دیگر.

همچنین با توجه به تغییرات کدهای درسی دانشگاه (ستثنایات زیادی در سافت کتابچه بوجود می آید که کار سافت کتابچه را بسیار پیچیده می کند .

كتابخانه الکترونیکی
PNUEB
WWW.PNUEB.COM

به نام خدا

کتابخانه الکترونیکی
PNUEB
WWW.PNUEB.COM

تاریخ علم جغرافیا رشته‌ی جغرافیا

۲ واحد

ترجمه :

دکتر علی اصغر نظری

تهییه کننده :

فرهاد شهداد

عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

Payam Noor University Ebook

پرستن ای جیمز

(نویسندهٔ کتاب تاریخ علم جغرافیا)

تاریخ علم جغرافیا

► هدف کلی درس :

آشنایی ساختن دانشجویان با نحوه ای شکل گیری علم جغرافیا ، آراء و اندیشه ها و مبانی فکری جغرافیدانان پیش رو جهان در طول تاریخ علم جغرافیا

فصل اول : جغرافیا در یونان و روم

► هدف کلی :

آشنایی با نقش اندیشمندان یونانی و رومی در شکل گیری
و گسترش علم جغرافیا

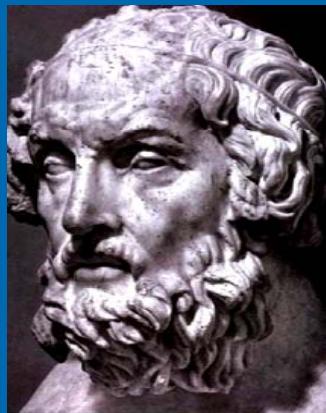
شروع جغرافیای کلاسیک

- تمدن یونان
- میراث دار تمدن های :
 - مصر (پیشرو در ریاضی و نجوم)
 - سومر (پیشرو در متدهای جبری و نجوم)
 - بابل و آشور(پیشرو در نجوم و مطالعهٔ حرکات سماوی)
 - فینیقیه (پیشرو در تجارت ، اکتشافات جغرافیایی و اختراع الفبای فونتیک)
- شکل دادن به روش های اساسی تحقیق

نقشه‌ی یونان باستان

اندیشمندان جغرافیا در یونان

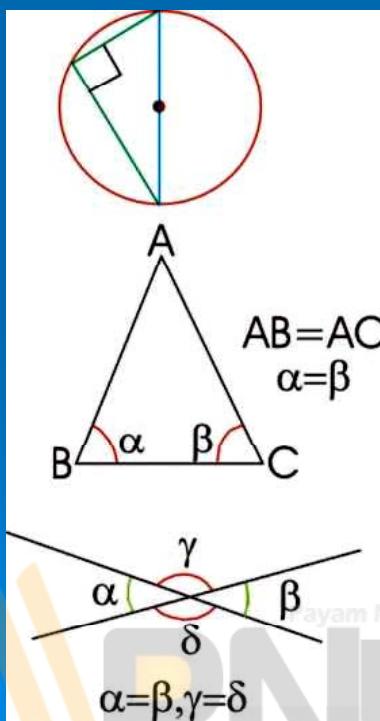
► هومر

- مصنف شعر حماسی او دیسه و بازگویی اهمیت جغرافیایی
حوالی جهان شناخته شده‌ی آن روز (نقشه‌ی سفرهای او دیسه)

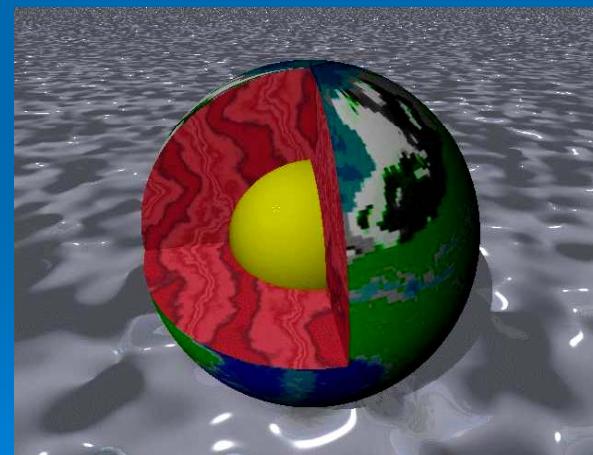

► تالس

- تلاش برای اندازه گیری و موقعیت اشیاء بر روی سطح زمین
- تصور زمین همچون دایره ای شناور بر آب
- اعتقاد به "آب منبع همه‌ی مواد"

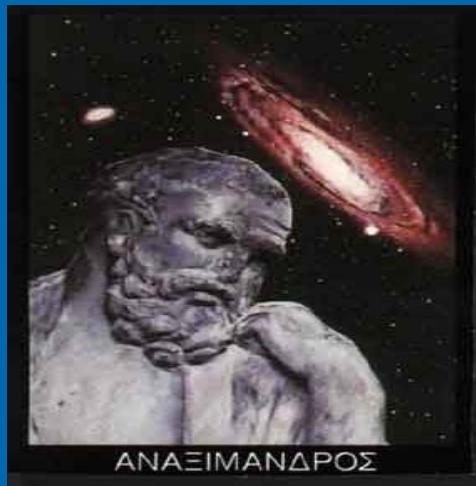
نمونه‌ای از روابط
هندسی تالس

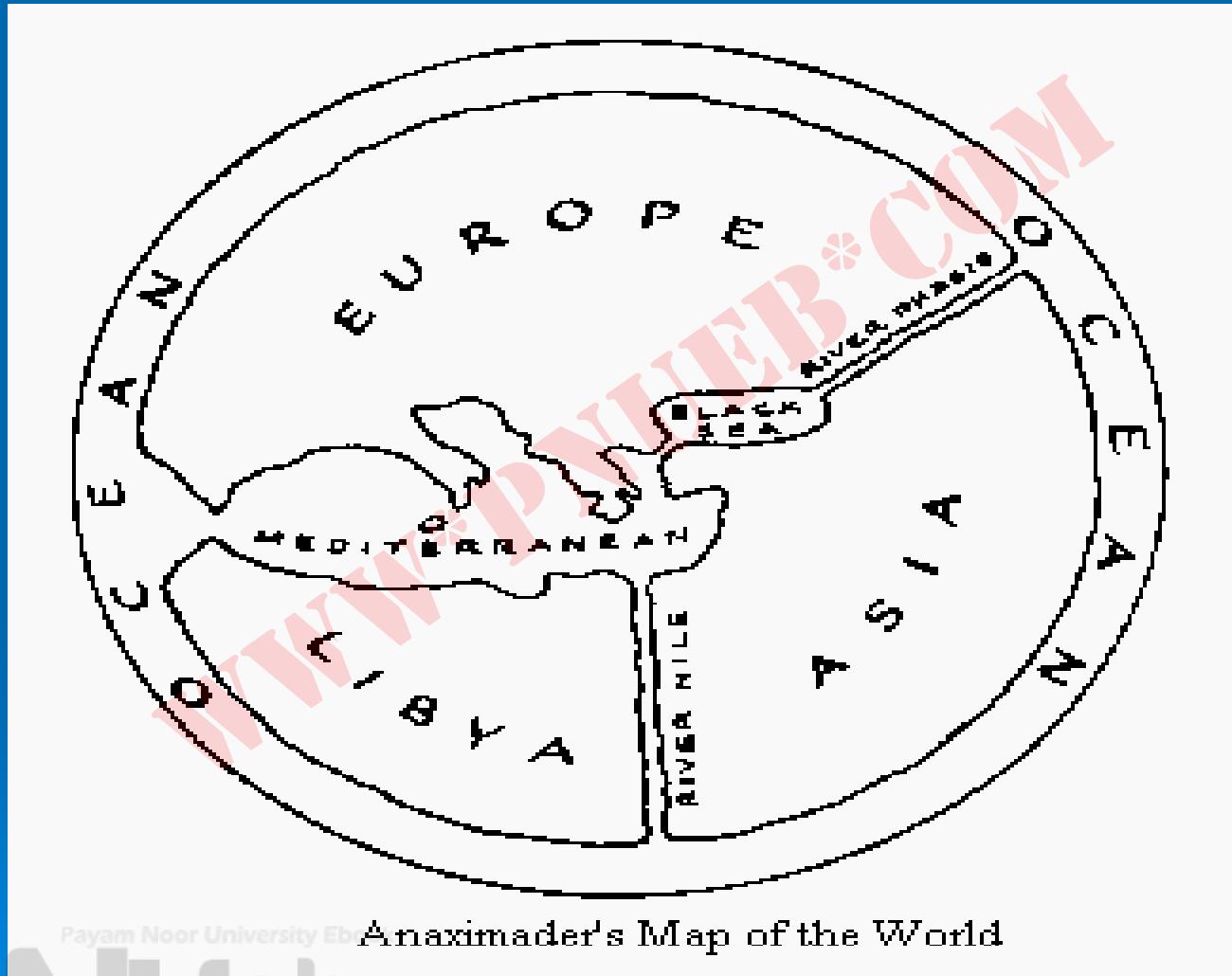
► آناکسیماندر

- ساخت گنومون (شاخص آفتاب) برای زمان سنجی و جهت یابی
- ترسیم نقشه‌ی جهان با مقیاس
- کاربرد کلمه‌ی Apeiron به عنوان سymbol ماده‌ی اولیه‌ی ساخت جهان
- تالس و آناکسیماندر مبتکران سنت ساز کاربرد ریاضیات

در جغرافیا

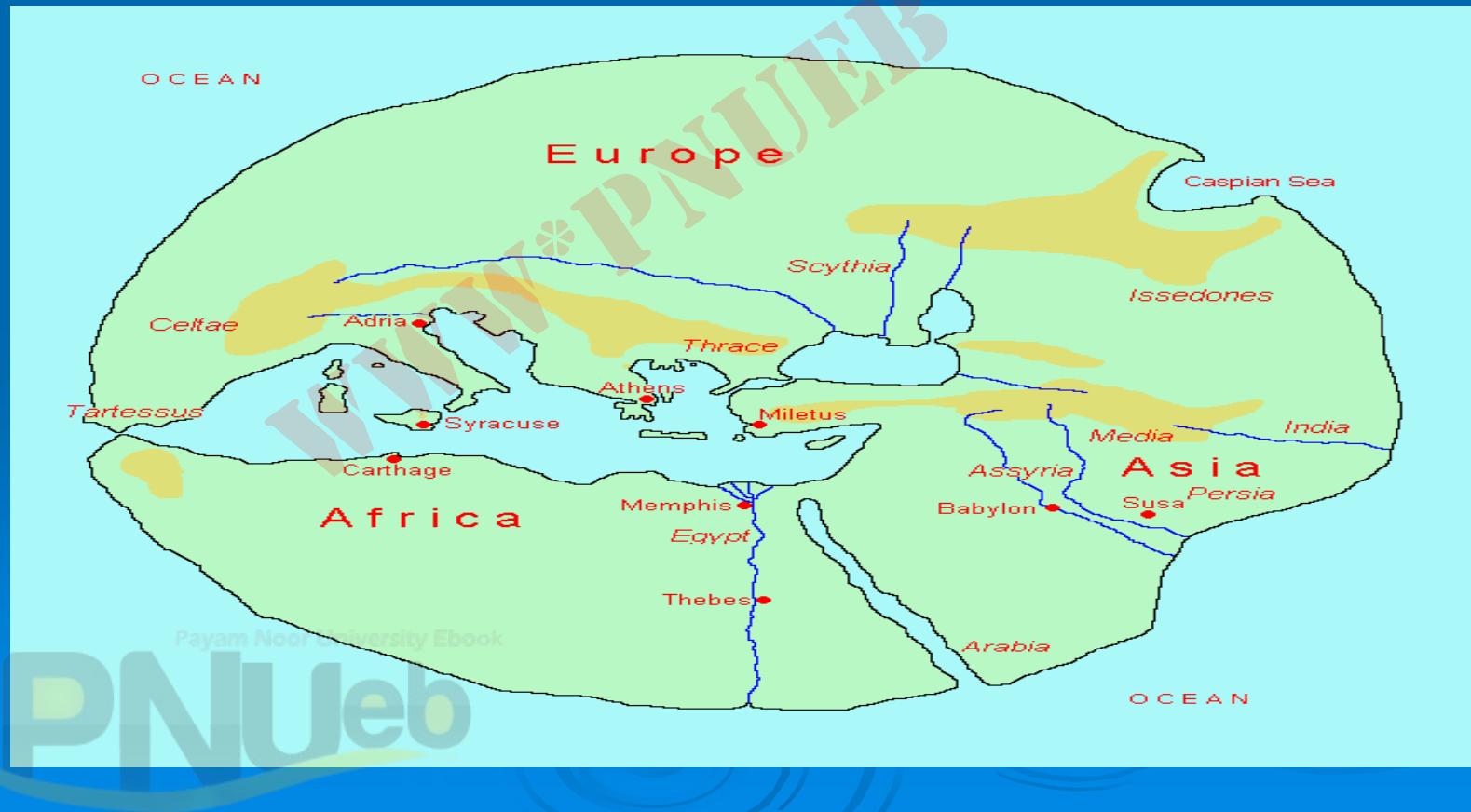
نقشه‌ی جهان - اثر آنаксیماندر

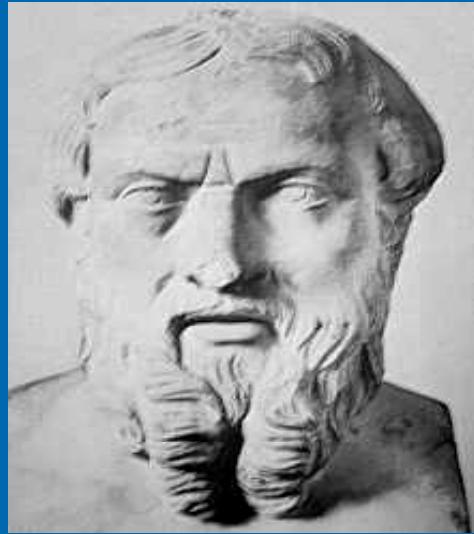
► هکاتئوس

جمع آوری و طبقه بندی اطلاعات مربوط به یونان و دنیای فراسوی یونان

نقشه‌ی جهان - اثر هکاتئوس

➢ هرودوت

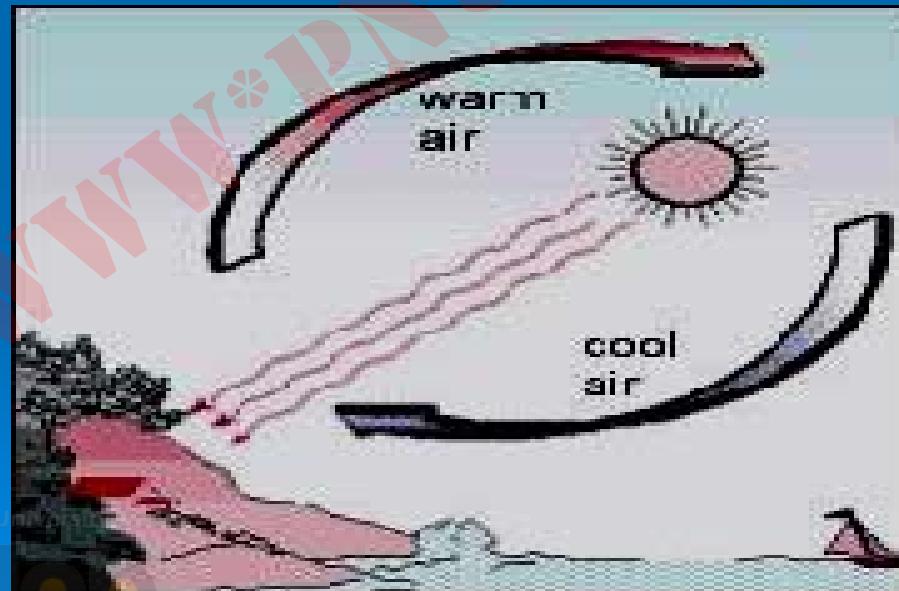
- تدوین اثر بزرگی در مورد درگیری یونان با بربراها و توصیف اماکن و آداب و رسوم مردم*

- صاحب نظریه‌ی "باید با تاریخ برخورد جغرافیایی و با جغرافیا برخورد تاریخی کرد"
- ارائه‌ی مثال‌های عالی از جغرافیای تاریخی

- ارائه‌ی یکی از قدیمی‌ترین مرزبندی‌های منطقه‌ای

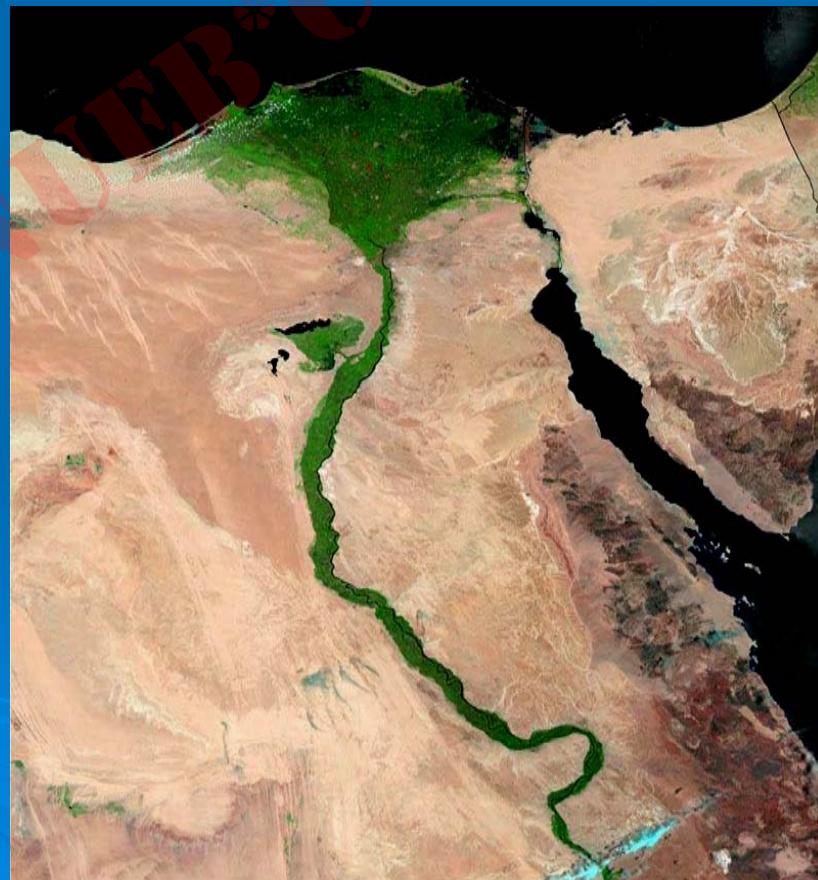
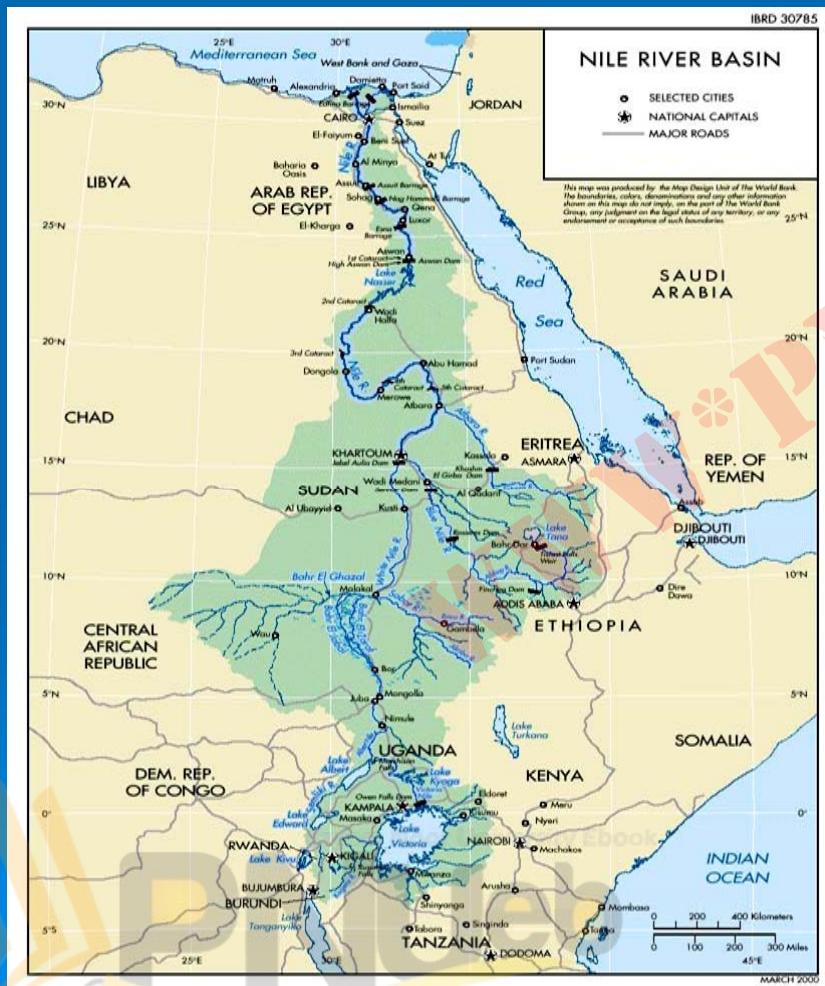
- اظهار نظر در مورد وزش باد از مکان سرد به گرم

- اعتقاد به قرارگیری خشکی افریقا در میان آب

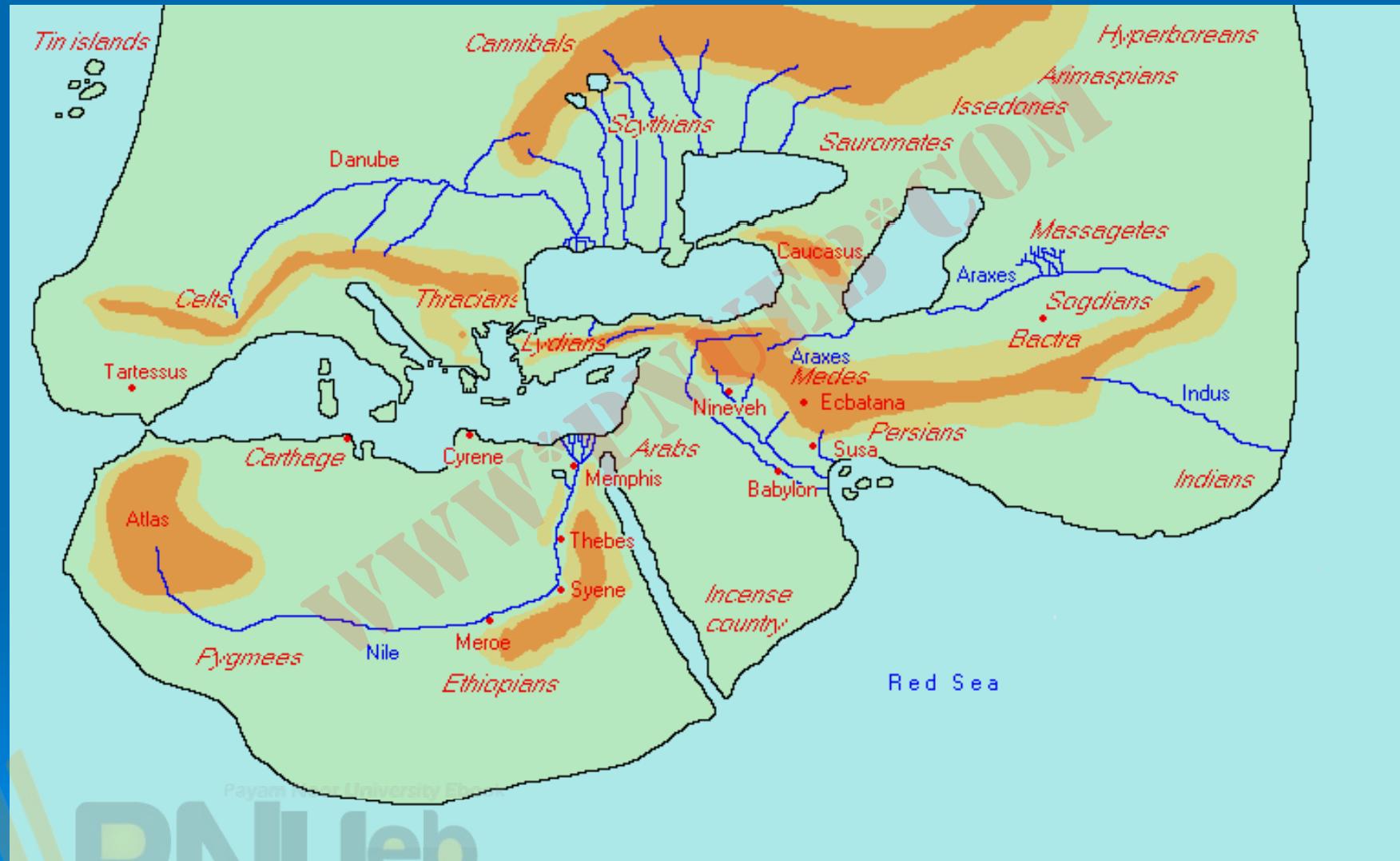

- به کارگیری متدھای جغرافیای تاریخی برای پشتیبانی از فرضیه‌ی انشتن گل‌های نیل و ساخت دلتا در مدیترانه
- تفسیر منطقی نظم سیل‌های رود نیل با مفاهیم بنیادی

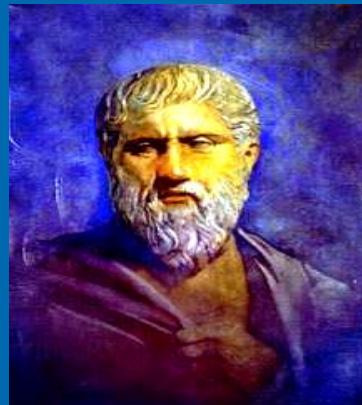
تقارن جهان

نقشه‌ی جهان - اثر هرودوت

► افلاطون (۴۶۸ - ۳۴۸ ق.م)

- شرح جغرافیایی آتیکا در یونان و بیان
تغیرات جغرافیایی آن

- شرح قاره‌ی غرق شده‌ی آتلانتیس

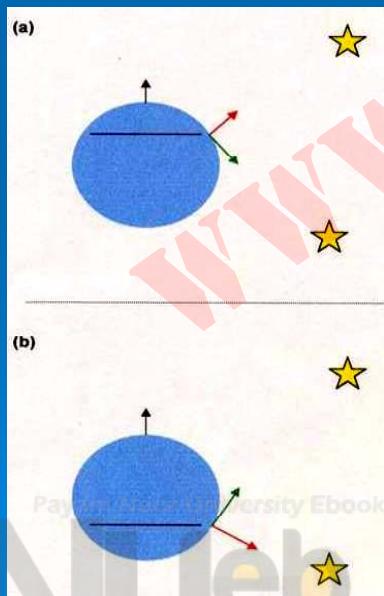
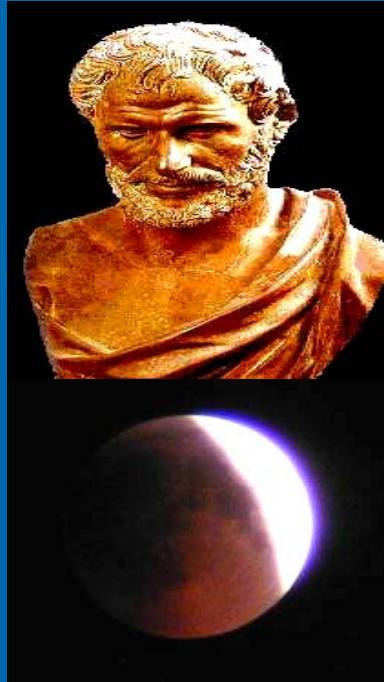

- اعلان دایره بودن زمین و قرار گیری آن در مرکز عالم
- ابداع تفکر استنتاجی
- موسس آکادمی

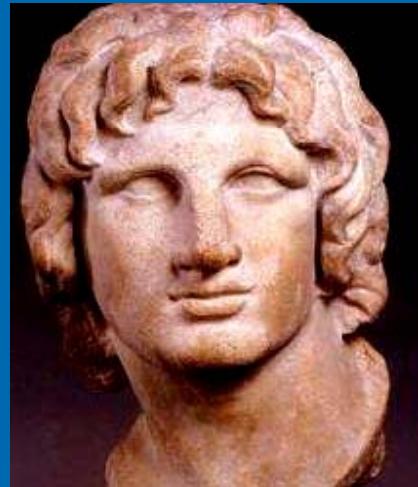
نقشه‌ی جهان
اثر افلاطون

► ارسطو (۳۲۲ - ۳۸۴ ق.م)

- ابداع تفکر قیاسی
- افزودن ماده‌ی پنجم (اتر) به چهار ماده‌ی آب، خاک، آتش و هوا
- به ظهر رساندن تئوری اماكن طبیعی
- باز شناخت کرویت زمین توسط سایه‌ی زمین در خسوف و افزایش ارتفاع ستارگان مختلف بهنگام حرکت ناظر به سوی شمال
- تصور قابلیت سکونت متغیر در عرض‌های مختلف و ارائه‌ی مفهوم اکومن یا قسمت مسکون کره‌ی زمین

► اسکندر

- بزرگترین دانش آموز ارسطو
- توصیف و تعیین موقعیت سرزمین های مسیر لشکرکشی توسط هیات نویسندها و منجمان همراه وی و فاصله یابی بوسیله ی گام شماران
- انتقال گنجینه ی مشاهدات و اطلاعات جغرافیایی به یونان

نقشه‌ی مسیر لشکرکشی اسکندر مقدونی

► پی تیاس

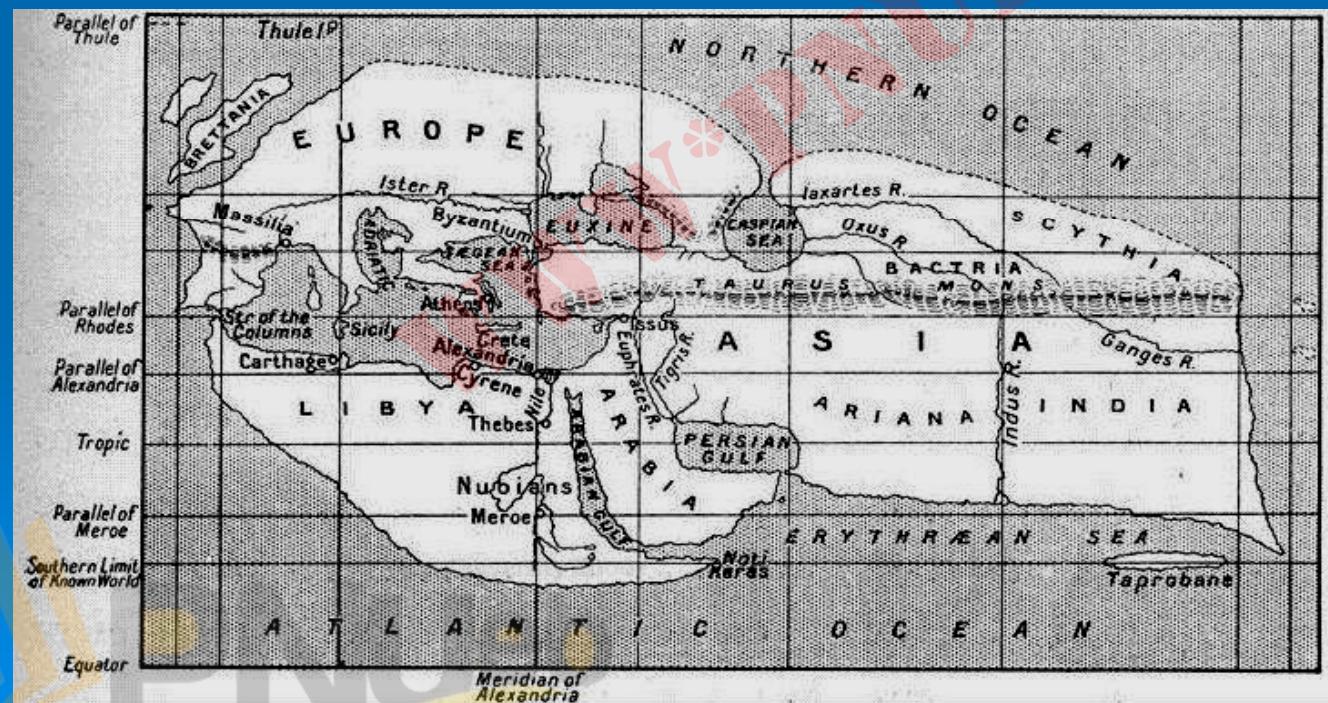

- فردی سرشناس در جغرافیا
- مسافت به اروپای غربی و شمالی
- تهیه گزارش بر عکس تجارب یونانیان
- معرفی صفات یخی دریاهای شمالی
- طرح بحث در مورد حرکت امواج وابسته به مراحل ماه
- شرح ویژگی طول روز در عرض های شمالی

► اراتوستن

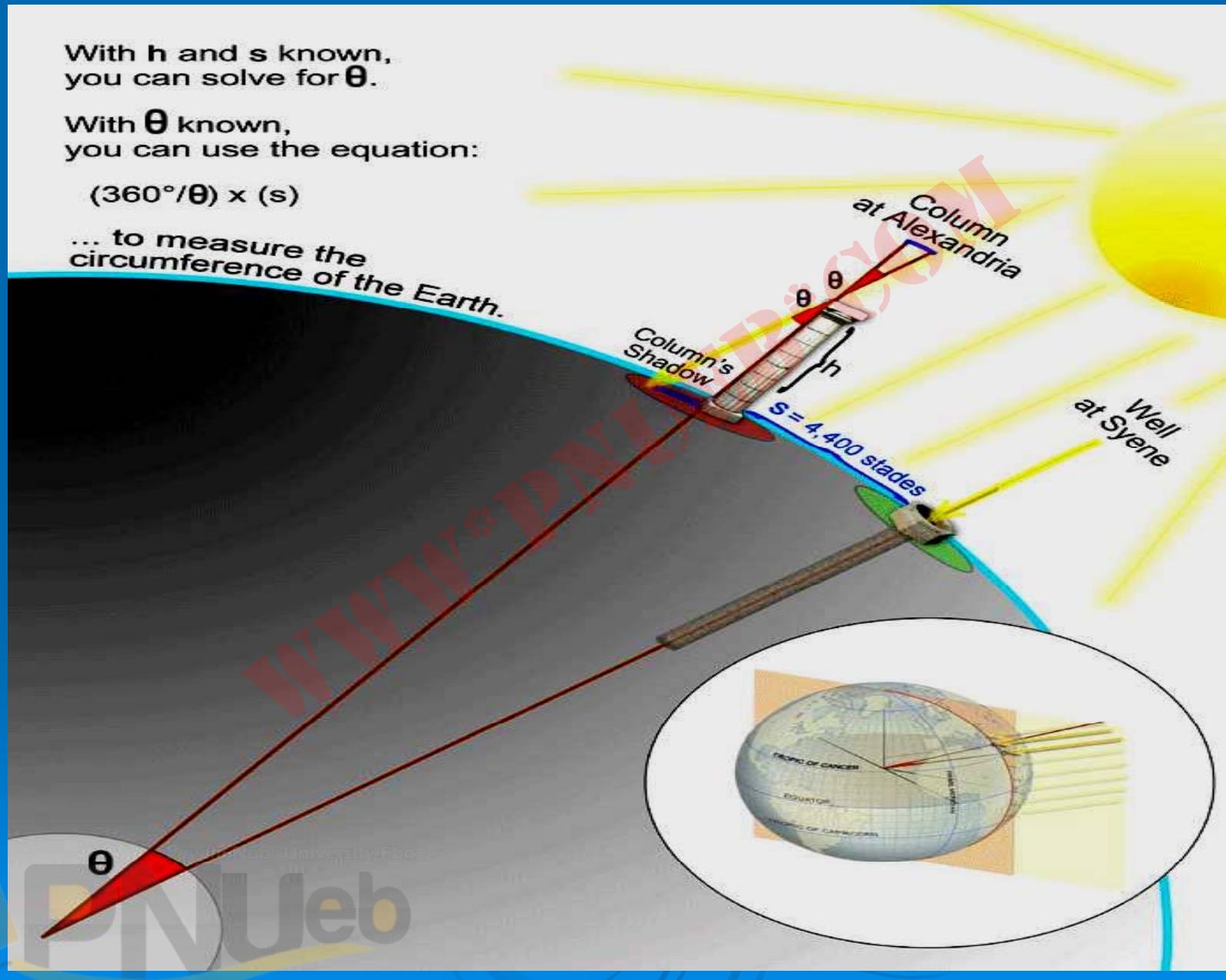

- ابداع کنندهٔ کلمهٔ جغرافیا
- دارای مقام اول جغرافیا در زمان خود
- مهمترین فعالیت جغرافیایی: محاسبهٔ محيط کرهٔ زمین
- نقاش کتابی برای توصیف اکومن یا محيط مسکون

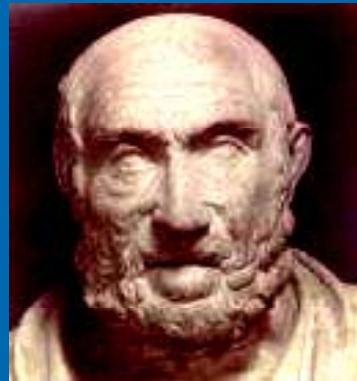

نقشهٔ جهان
اثر اراتوستن

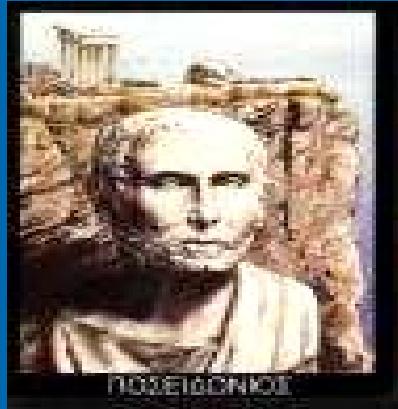
- روش اراتوستن برای اندازه گیری محیط کره زمین

► هیپارکوس

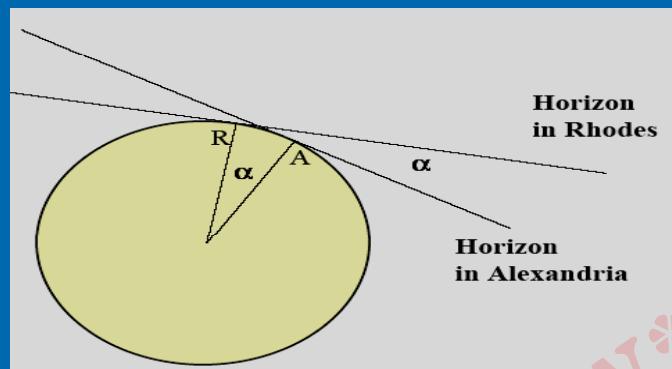

- ریاضیدان و ستاره شناس
 - تعیین محل دقیق نقاط روی زمین توسط شبکه‌ای از خطوط طولی و عرضی
 - استفاده از اختلاف زمان برای سنجش عرض
 - استفاده از دو طرح برای حل مشکل نمایش سطح منحنی بر روی سطح صاف
- ۱- ساخت نقشه‌ی برجسته (افزایش مقیاس به سوی حاشیه)
 - ۲- طرح خطوط عمود بر صفحه‌ی صاف از یک نقطه در بی نهایت (کاهش مقیاس به سمت حاشیه)

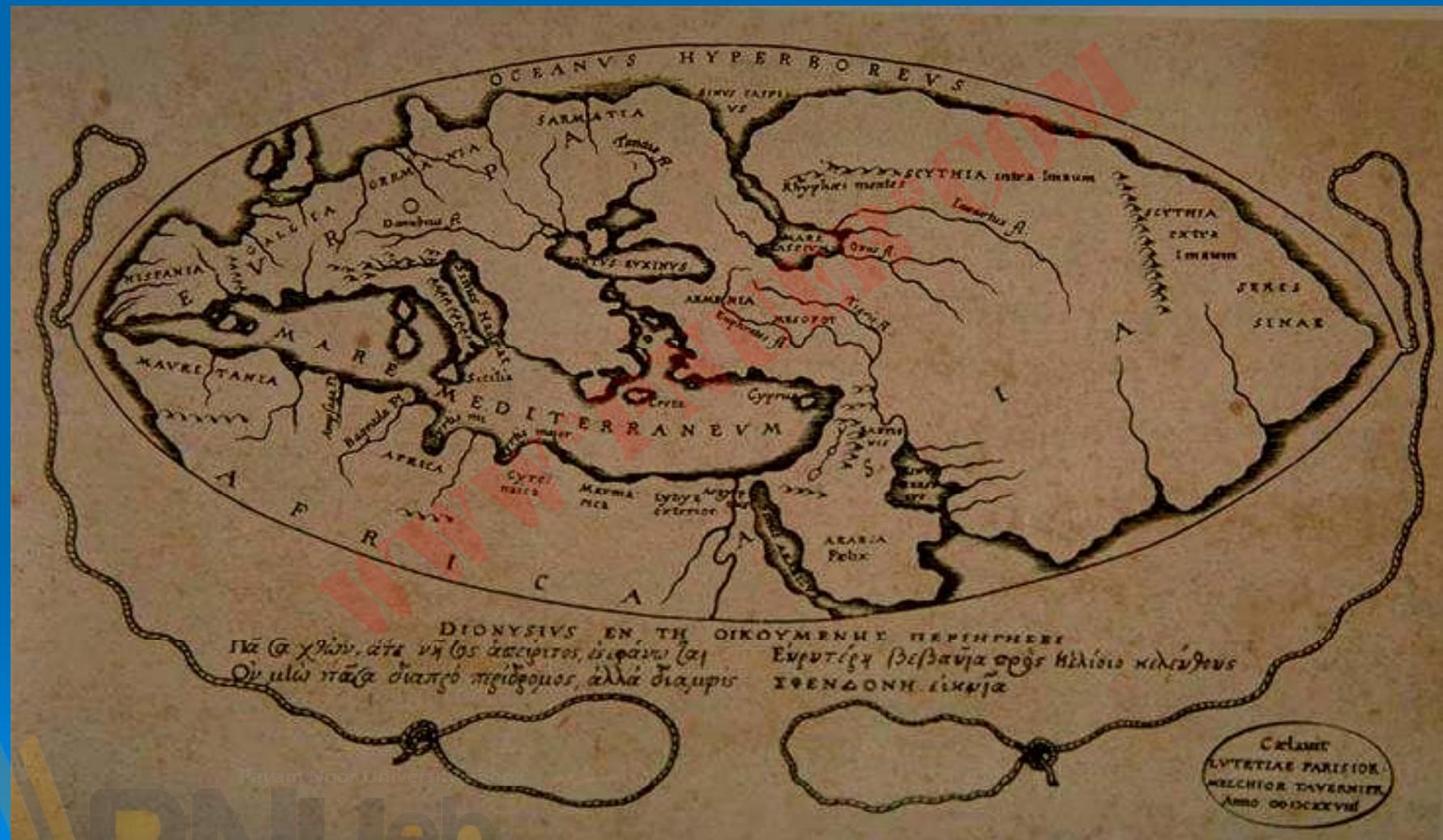
► پوزیدونیوس

- اندیشه‌ی نادرست: محاسبه‌ی مجدد محیط کره‌ی زمین و پذیرش عددی کوچکتر از محاسبه‌ی اراتوستن*

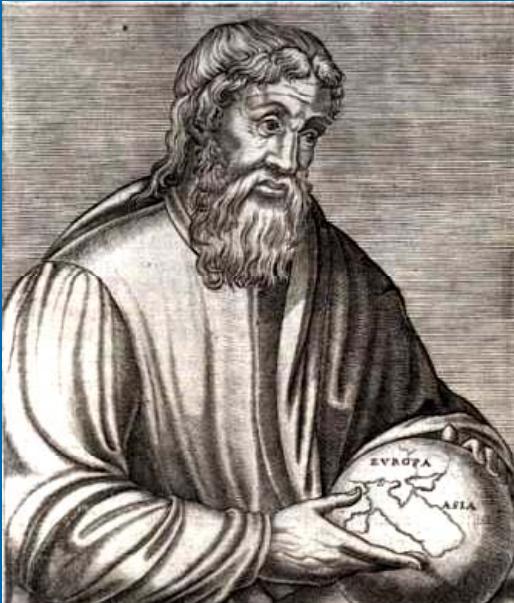

- اندیشه‌ی درست: وقوع بالاترین دما در منطقه‌ی معتدل مجاور منطقه‌ی حاره و نه در استوا - طولانی‌ترین توقف خورشید در منطقه‌ی حاره و توقف کم آن در استوا

نقشه‌ی جهان - اثر پوزیدونیوس

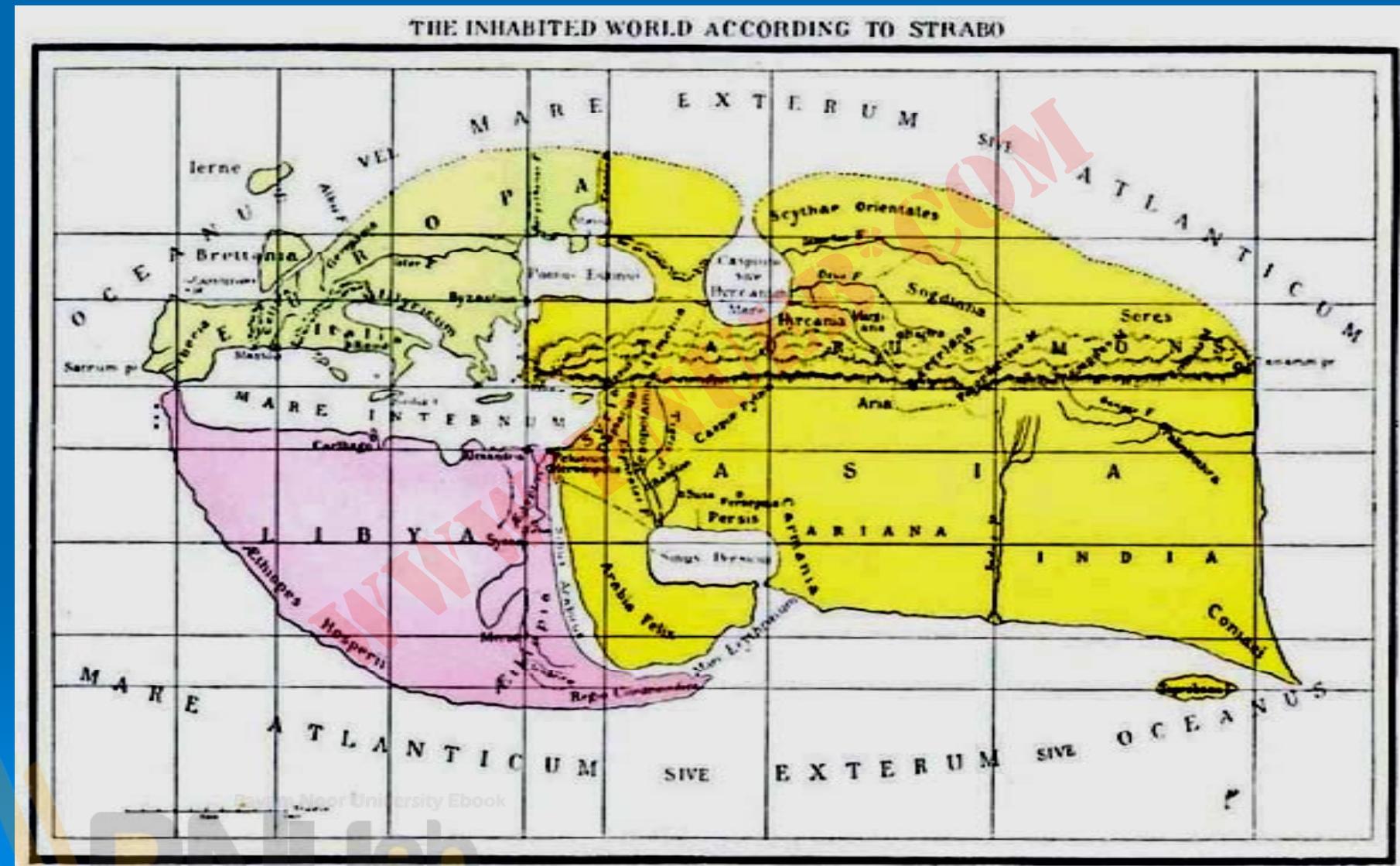
► استراابو

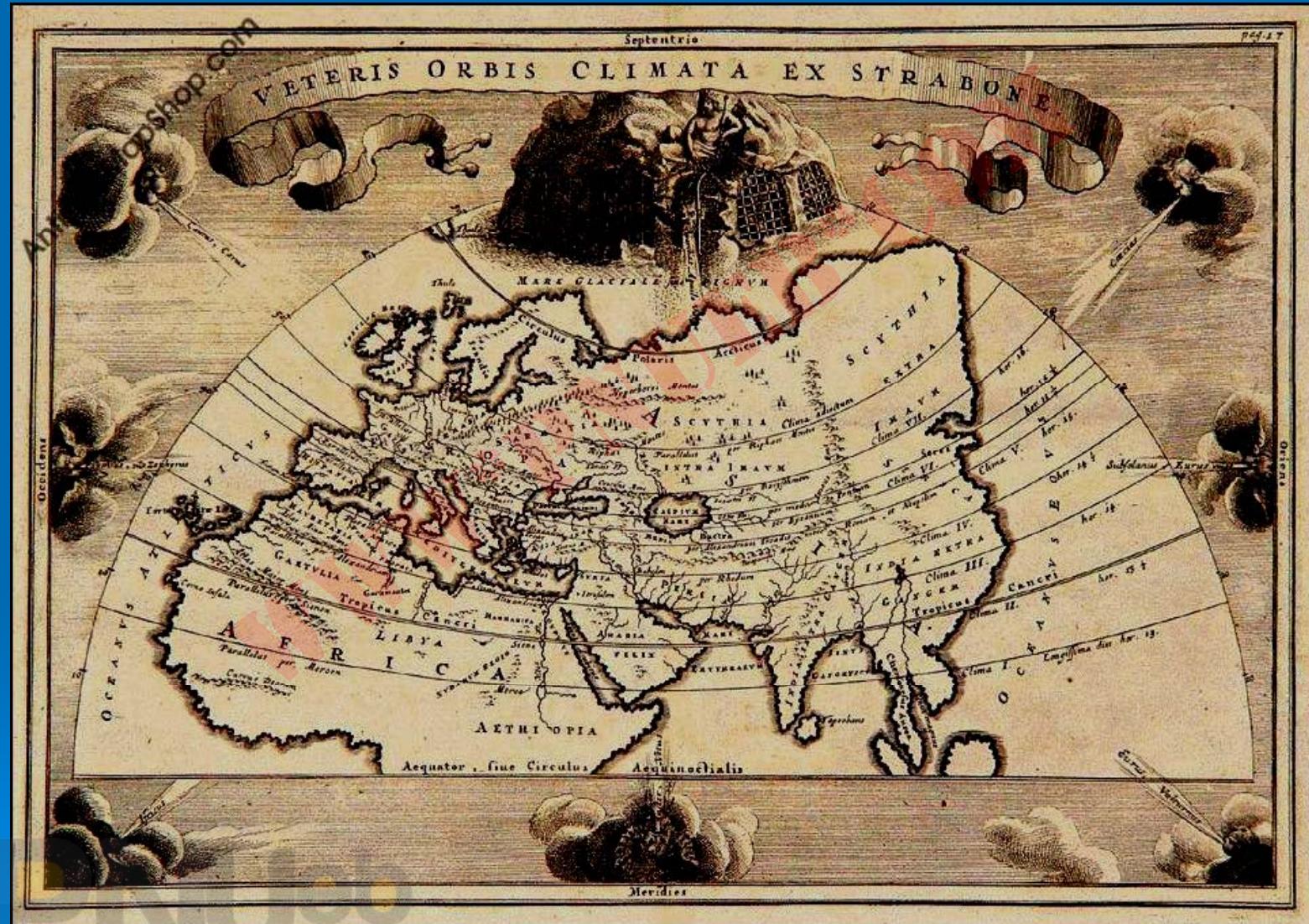
- نگارش اثری بزرگ در زمینه ی جغرافیا در قالب هفده کتاب
- دو کتاب در معرفی موضوعات و منابع
- هشت کتاب در مورد اروپا
- شش کتاب در مورد آسیا
- یک کتاب در مورد افریقا
- ارائه ی توصیفی دقیق از اکومن

نقشه‌ی جهان - اثر استرابو

نقیمات اقلیمی جهان بر اساس استرا ابو

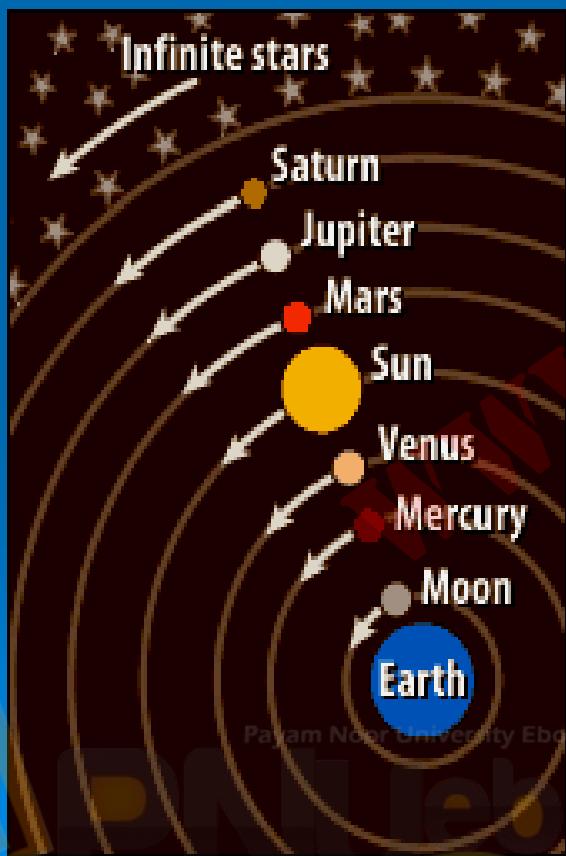
اندیشمندان جغرافیا در روم

- کم کاری رومی ها نسبت به یونانیان در ارائه مفاهیم جدید جغرافیایی
- مارکوس ترنتیوس وارو، طراح تئوری مراحل فرهنگی بشر به ترتیب زیر :
 - ۱- انسان غذاگیر
 - ۲- انسان دامدار
 - ۳- انسان کشاورز
 - ۴- انسان همزمان (قرن اول قبل از میلاد)

نقشه‌ی امپراتوری روم باستان

► بطلمیوس

- مولف اثر عظیم ستاره شناسی کلاسیک به نام المجسط
- معتقد به دنیای زمین مرکزی
- تهیهٔ راهنمای جغرافیا در ۸ مجلد
- جلد اول : طرح نقشه و برخی اصطلاحات آماری
- جلد ۷ - ۲ : جداول طول و عرض (پر از اشتباه)
- جلد ۸ : مجموعهٔ نقشه های جهان

فصل دوم : جغرافیا در قرون وسطی و رنسانس

► هدف کلی :

آشنایی با نقش اندیشمندان اسلامی و مشرق زمین در
رشد جغرافیا و توسعهٔ جغرافیا در
دوران اکتشافات جغرافیایی

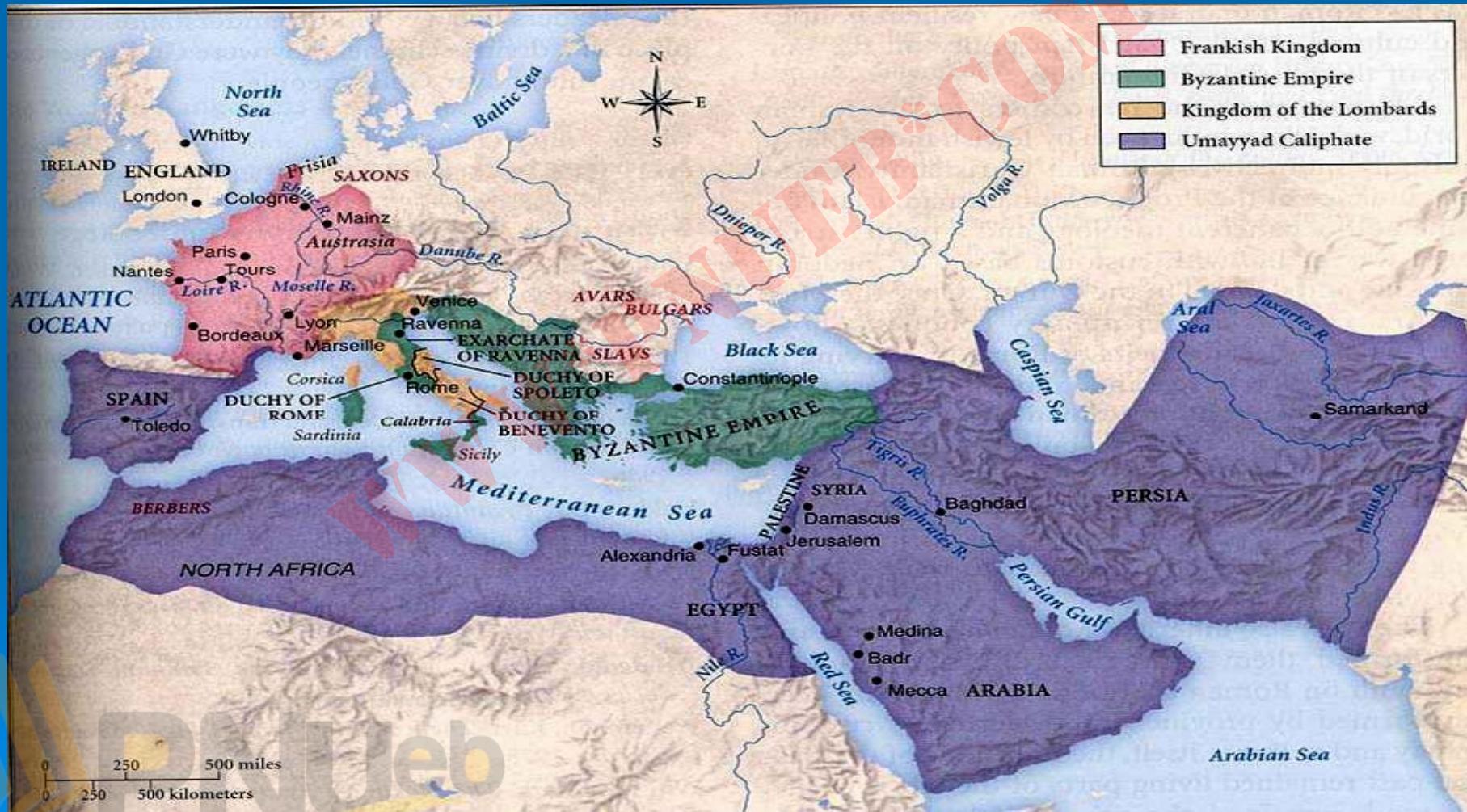
جغرافیا در قرون وسطی و رنسانس

- ناپدید شدن نام جغرافیا از قرن پنجم تا پانزدهم میلادی
- تسلط عقاید کلیسا ای بر محیط علم
- دوران افق های باز برای مسلمین
- نقش یابی چینی ها در علم و اکتشاف مغرب زمین
- شروع مسافرت های دامنه دار میسیونر های مذهبی و تجار غرب
- حرکت صلیبیون برای باز پس گیری سرزمین مقدس از مسلمانان
- کشتیرانی اسکاندیناویایی ها به مناطق شمالی و غربی

جغرافیا در دنیای اسلامی

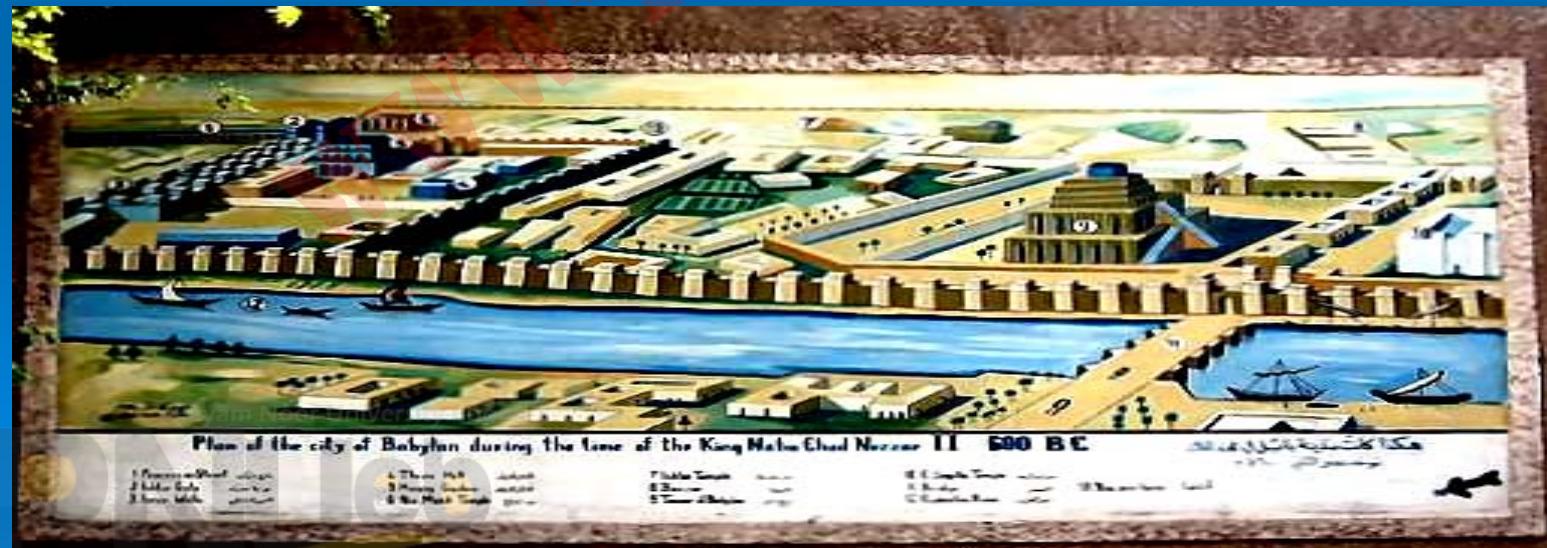
► نقشه‌ی گسترش اسلام در خاور میانه و اروپا

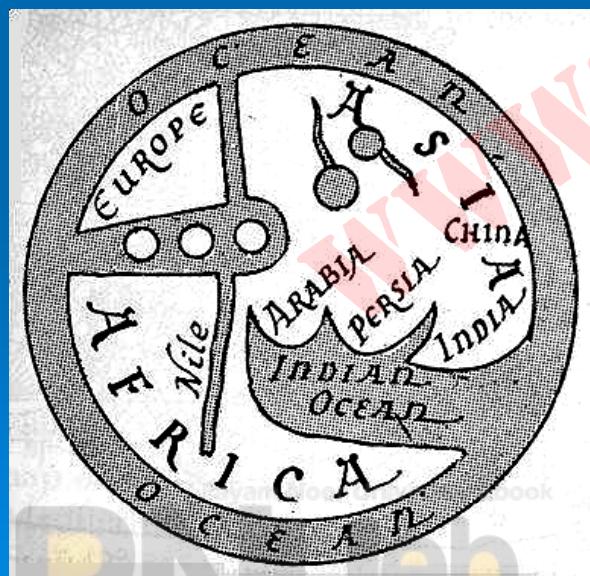
بغداد

فعالیت های علمی :

- مرکز دنیای روش فکری در قرون وسطی
- طرح ترجمه‌ی آثار فلسفی و علمی یونان به عربی و در مرحله‌ی بعد انتقال آن آثار به اروپا
- محاسبه‌ی مجدد محیط زمین با دقت زیاد

فعالیت های جغرافیایی اندیشمندان مسلمان

ابن حوقل :

- مسافر بزرگ عرب در دور افتاده ۳۰ ژرین بخش های آسیا و افریقا
- اثبات وجود سکونت انسانی در ۲۰ درجه‌ی جنوبی استوا

• نقشه‌ی جهان - اثر ابن حوقل

البلخی :

- تهیهٔ اولین اطلس اقلیمی جهان به نام الاشکال

المسعودی :

- توصیف بسیار خوب باران‌های موسمی، تبخیر آب، تراکم رطوبت و تشکیل ابر

المقدسی :

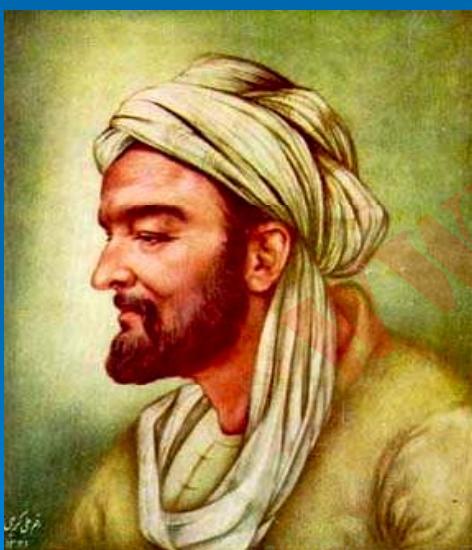
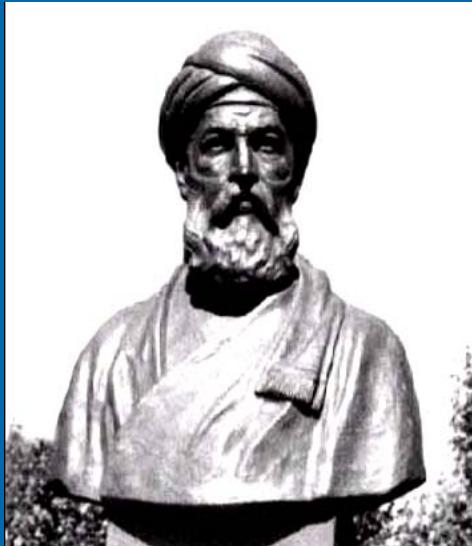
- ارائه چهارده منطقهٔ اقلیمی در جهان
- تشخیص تفاوت اقلیمی براساس عرض جغرافیایی و موقعیت شرقی و غربی

ابوریحان بیرونی :

- نگارش کتاب "الهند" در مورد جغرافیای هندوستان
- اظهار نظر در مورد فرسایش سنگ ها و مکانیزم دانه بندی شدن آن ها

ابو علی سینا :

- بیان چرخه‌ی فرسایش در مورد ماهیت تغییر شکل ناهمواری های کره‌ی زمین

ادریسی :

- تصحیح دامنه دار اندیشه های نادرست بطلمیوس
- نگارش کتاب جغرافیایی نوین به نام "سرگرمی برای کسی که آرزو می کند به دور دنیا سفر کند"
- تصحیح نظریه مسدود بودن اقیانوس هند و خلیج بودن دریای مازندران

نمونه‌ی نقشه‌های تهیه شده توسط ادريسی

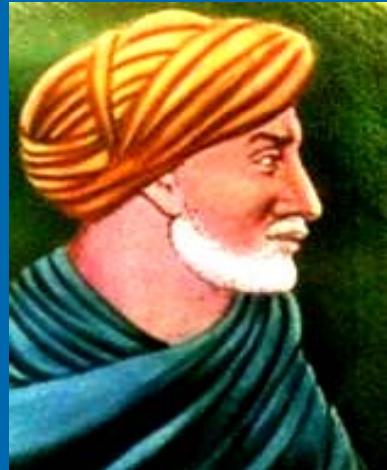

ابن بطوطة :

- نامدارترین مسافر همه‌ی زمان‌ها
 - طی حدود ٧٥٠٠ مایل در طول سی سال
- نقشه‌ی خط سیر ابن بطوطة

ابن خلدون

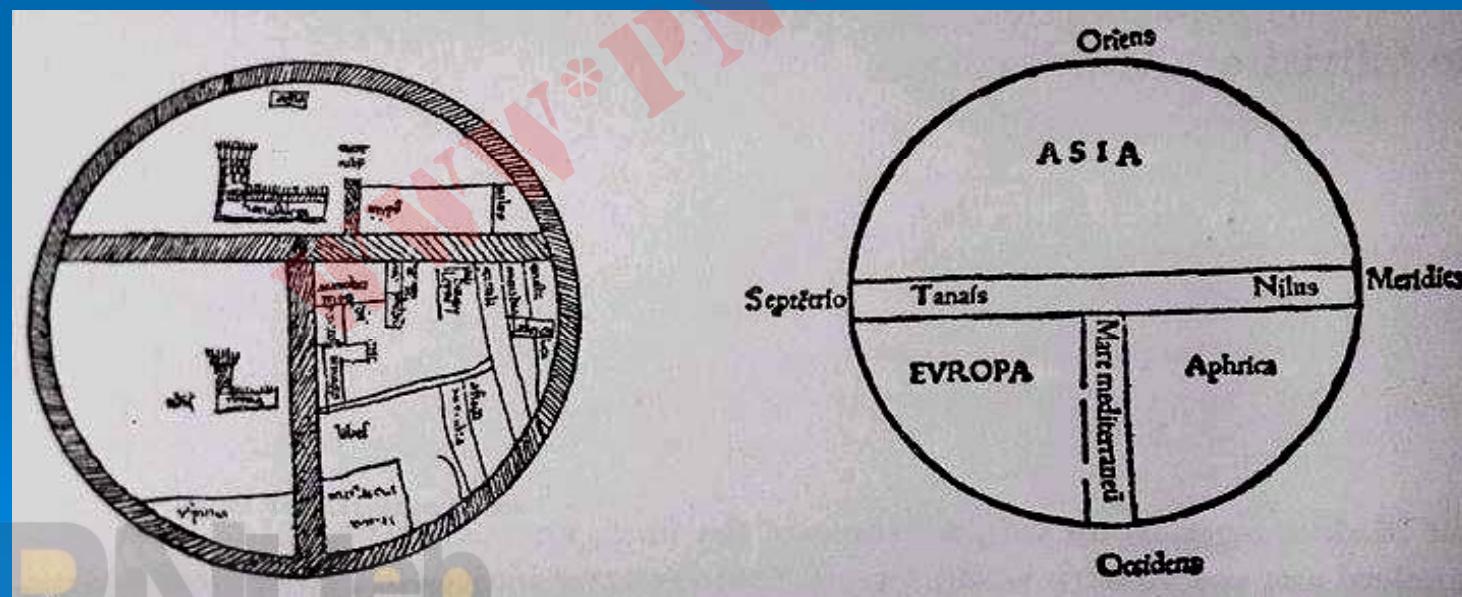
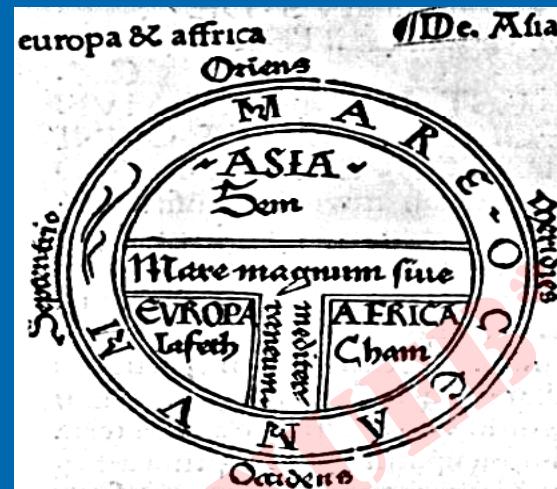
- مورخ بزرگ عرب
- صاحب اثر "مقدمه" در مورد مقدمه‌ی مفصل تاریخ جهان
- طرح مباحث در مورد تاثیر محیط طبیعی بر ویژگی‌های انسانی و فرهنگی - شیوه‌ی زندگی
- نظریه پردازی در خصوص رشد و فساد ملی

جغرافیا در دنیای مسیحیت

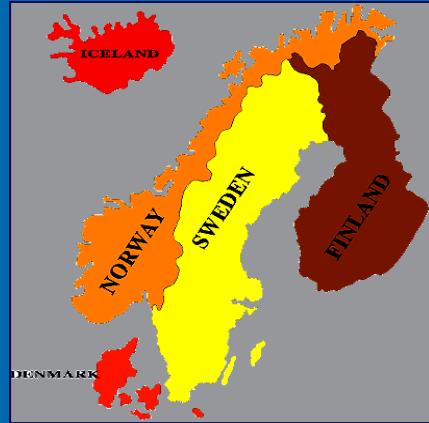
ویژگی ها:

- ✓ تلاش اولیه‌ی عالمان مسیحی فرون وسطی برای تطبیق اندیشه‌های جغرافیایی ثبت شده در اسناد مورد اعتماد کتب مقدس مانند کتاب تکوین
- ✓ ترجمه‌ی آثار یونانی و دسترسی به افکار کرویت زمین و نظریه‌ی زمین مرکزی بطلمیوس
- ✓ زوال نقشه کشی و تهیه‌ی نقشه‌های خیالی O

نمونه هایی از نقشه های O

جغرافیا در دنیای اسکاندیناوی :

بزرگترین کار واپکینگ ها (اسکاندیناوی های اهل نروژ)

عبور از شمال اقیانوس آرام به سوی غرب و پیاده شدن در ایسلند
حرکت اریک از اهالی ایسلند به سوی غرب و رسیدن به گرینلند
سفر لیف اریکسون (پسر اریک) به سوی غرب و پیاده شدن در
خشکی جدید

بررسی مجدد سرزمین مزبور توسط هیاتی از سوی کارل سفندی

شناسایی امریکا

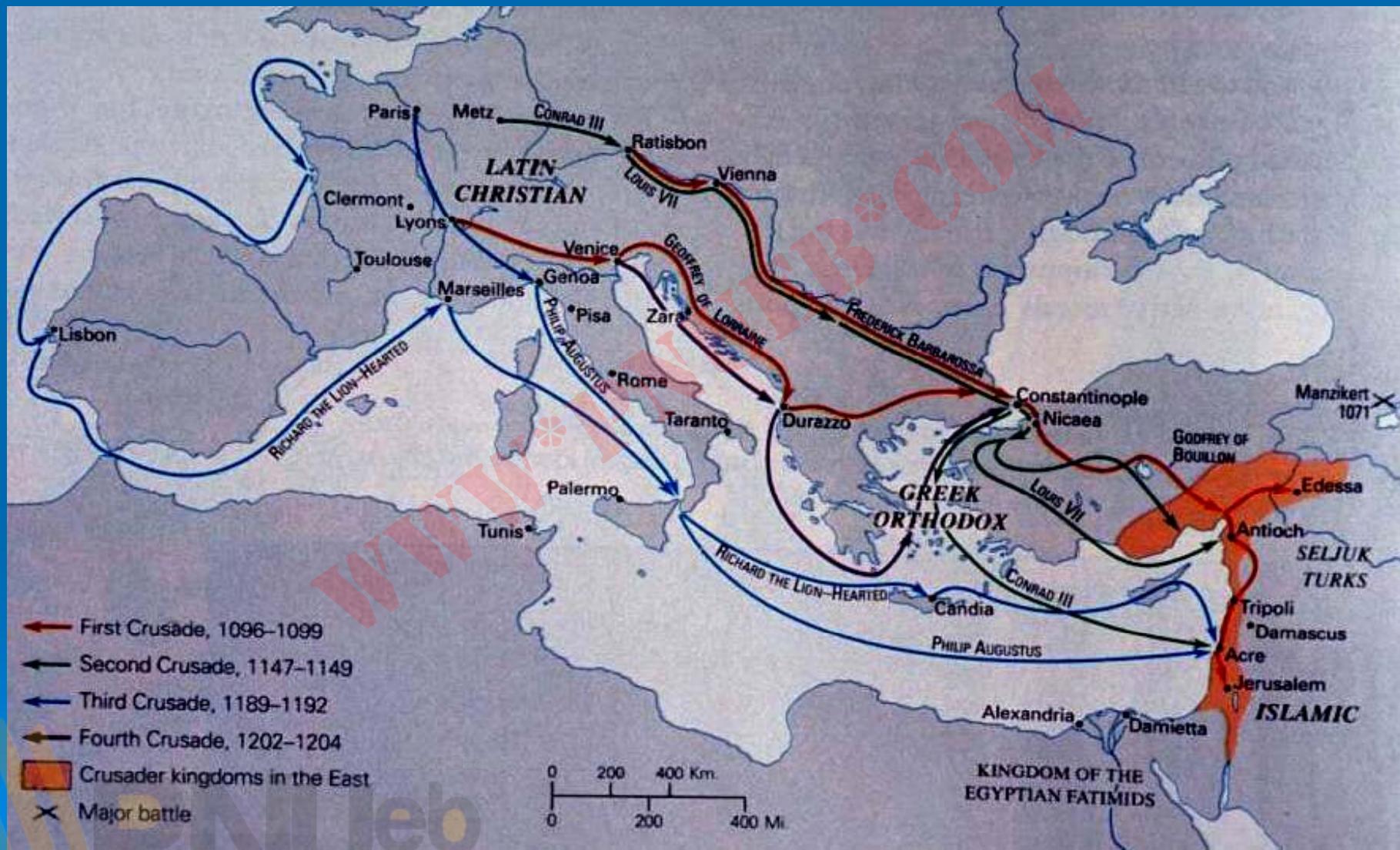

سفرنامه نویسان

منشاء مسافرت‌ها:

- وقوع هشت جنگ صلیبی در فاصله‌ی سال‌های ۱۲۷۰ - ۹۶۰ م. م.
- مشارکت مردان بخش‌های مختلف اروپا در جنگ با مسلمین
- گسترش آگاهی نسبت به چشم انداز آن سوی افق‌های جغرافیایی
- رایج شدن توصیفات عمومی و مسافرت‌های جغرافیایی

نقشه‌ی جنگ‌های صلیبی

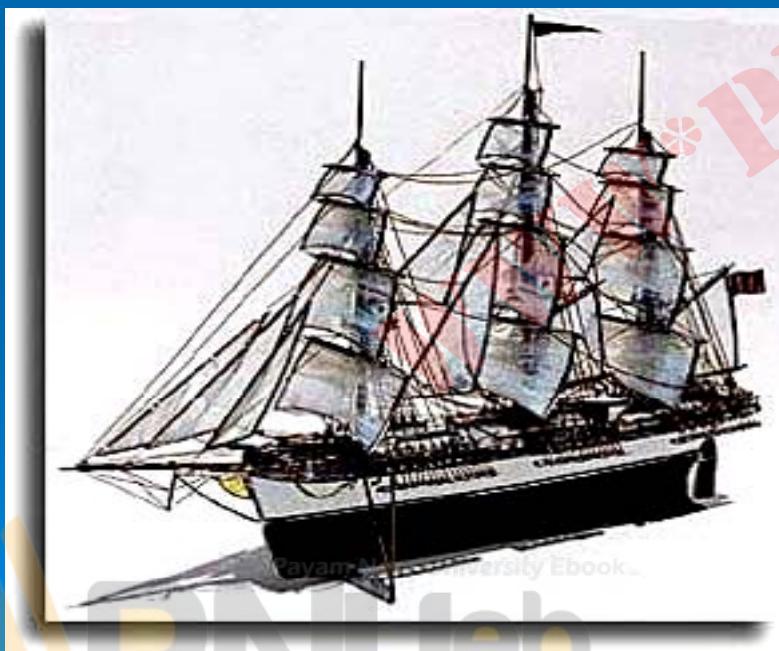
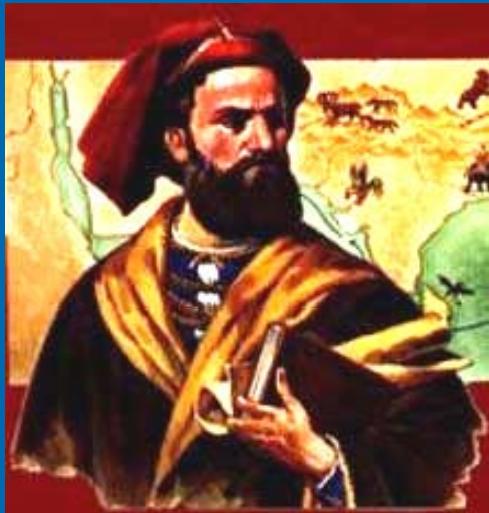
مارکوپولو :

► اهل ونیز

► ۱۷ سال حضور در چین

► کسب دانش عمیق و فرهنگ غنی چین

► دیکته‌ی گزارش سفر به چین در زندان ژنو

← کشتی مسافرتی پولوها

نقشه‌ی مسیر حرکت مارکوپولو

نقطه های روشن تر در تحقیقات فرون وسطی :

- طرفداری اندیشمندان از نیاز به دلیل و برهان در مقابله با مدارک و مأخذ و بخش هایی از کتب معتبر
- فعالیت های ویلیام کنچس ، شامل :
 - ترسیم تصویر اداره جهان بوسیله قوانین
 - ارائه اندیشه هایی در مورد گرم شدن جو از لایه های زیرین و تشکیل ابر از طریق خنک شدن هوا
- پیشرفت در دریانوردی
 - کاربرد قطب نمای آهن ربا
 - استفاده از اسٹرلاپ

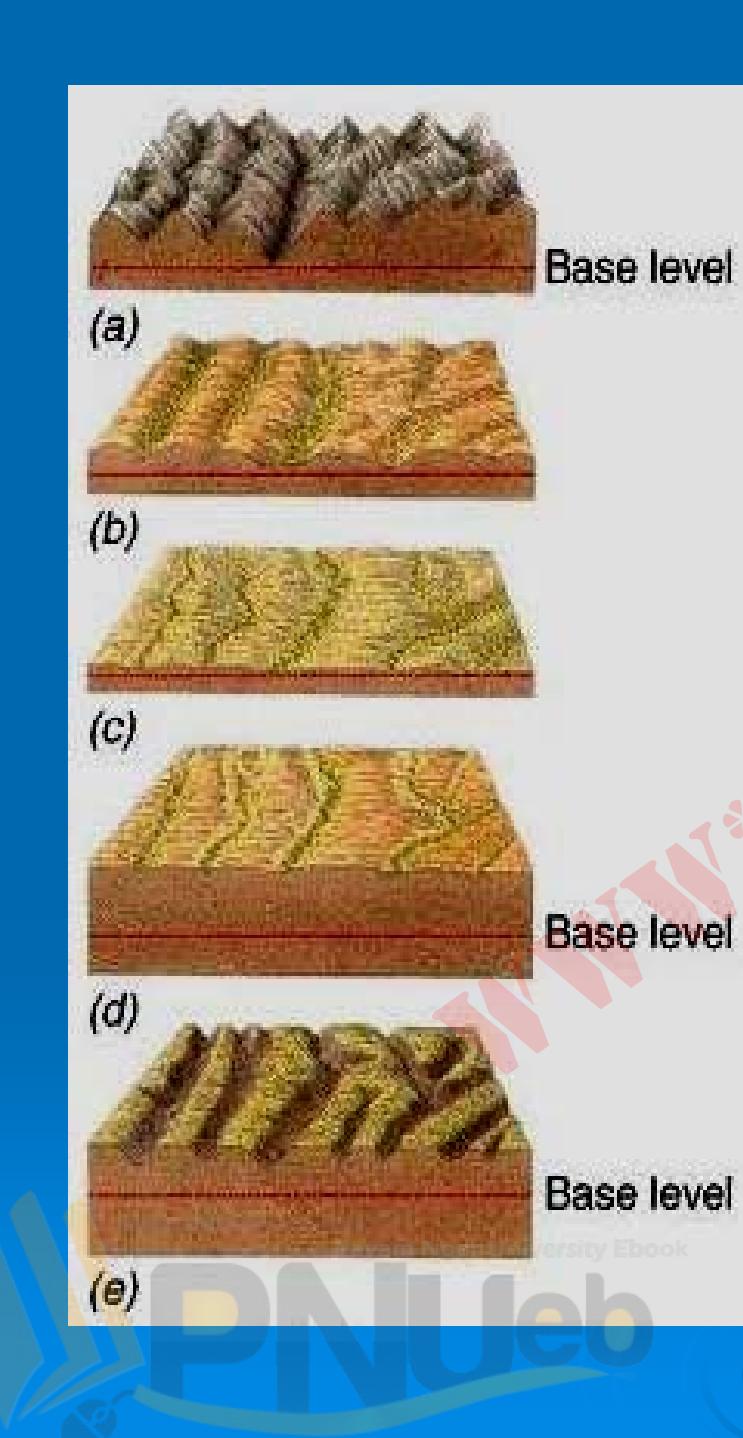
► پیشرفت در کارتوگرافی و کاربرد نقشه های پورتولانو
توسط ناخدايان کشتی ها

پیشرفت های فرون وسطایی جغرافیا در چین

پیشرفت های علمی چینی ها :

- ✓ گذشته‌ی تابناک چین از قرن دوم قبل از میلاد تا قرن ۱۵ داشتن بالاترین استاندارد زندگی مردم در آن زمان
- ✓ بی‌رقیبی ریاضیدانان و فلاسفه‌ی چینی
- ✓ عمل در جغرافیا بر مبنای مشاهده‌ی دقیق و ساخت و اختراع قطعات
- ✓ اقدام به سنجش بار رسوی رود و نزولات جوی در قرن دوم قبل از میلاد

✓ ارائهٰی اولین آمار جمعیتی در جهان در قرن ۲ ق.م

✓ اشارهٰ به چرخهٰ آبشناسی در قرن ۴

✓ اشارهٰ به چرخهٰ فرسایش توسط شن کوادر در قرن ۱۱

اکتشافات چینی ها :

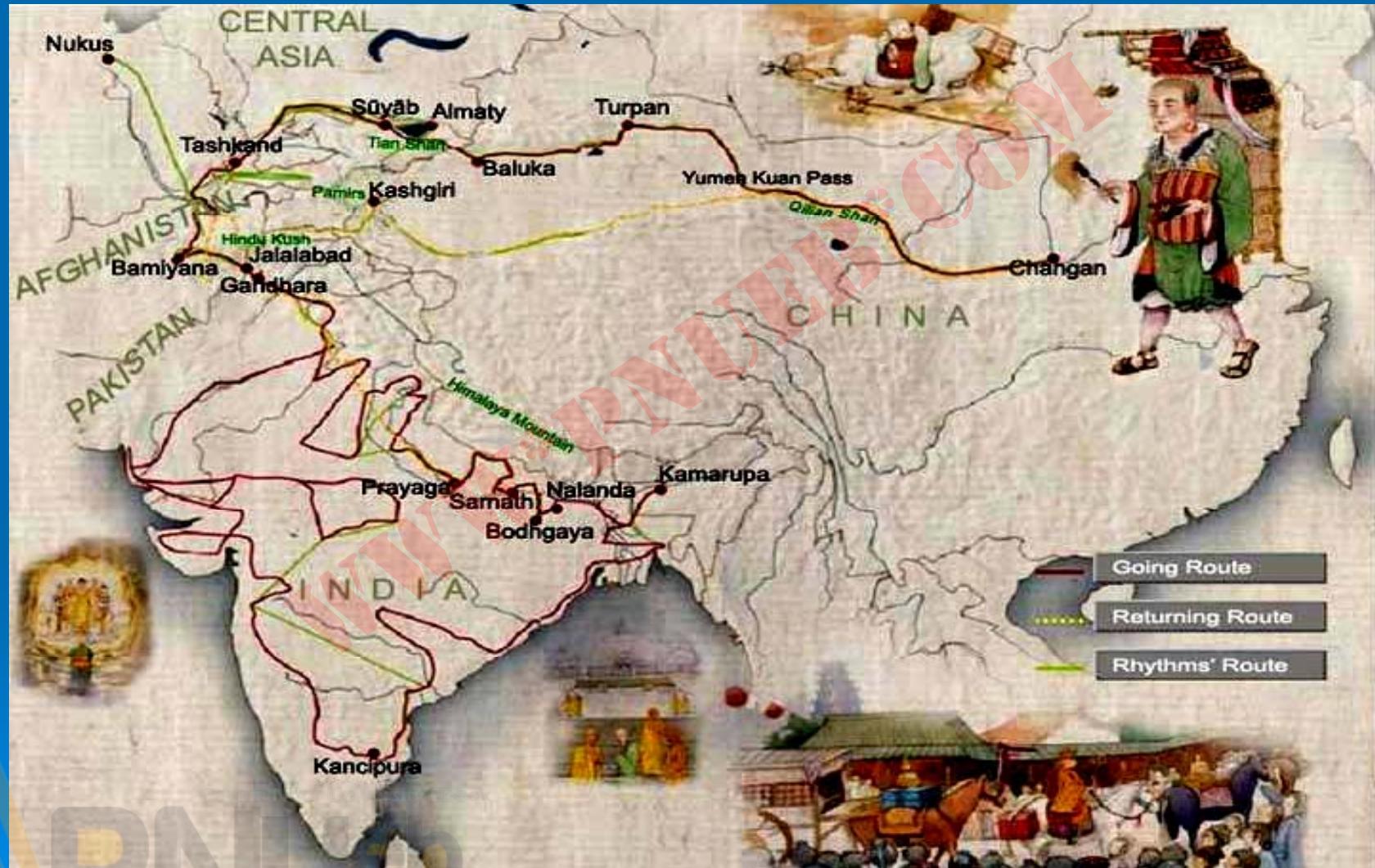
- ✓ مسافت های امپراتور مو قدیمی ترین اثر مسافرتی چینی ها
- ✓ دیدار رابان بارسایوما از رم، فرانسه و انگلیس در قرن ۱۳
- ✓ اکتشافاتی در جنوب آسیا ، هند ، خلیج فارس ، دریای سرخ و ساحل شرقی افریقا توسط هیات اکتشافی چنگ هو

✓ شرح راه های خشکی آسیای داخلی به بخارا و پارس و ساحل مدیترانه توسط چانگ چیین

✓ کشف هند در قرن ۷ توسط هسوان تسانگ راهب بودایی

نقشه‌ی مسیر حرکت هسوان تسانگ

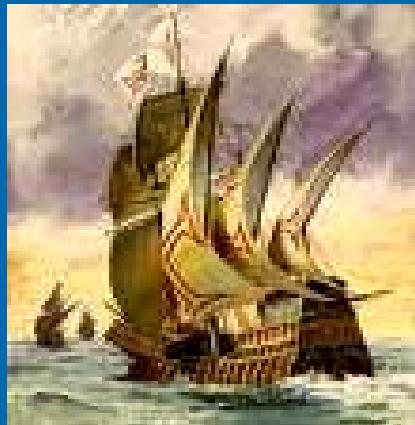

کارتوگرافی در چین :

پی هسیو پدر کارتوگرافی چین = پیاده کردن شبکه‌ی قائم
 الزاویه روی نقشه برای موقعیت یابی - قرار دادن شمال
 در بالای نقشه

دوره‌ی اکتشافات جغرافیا

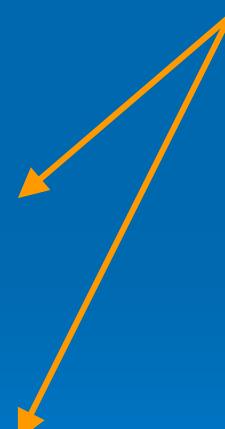

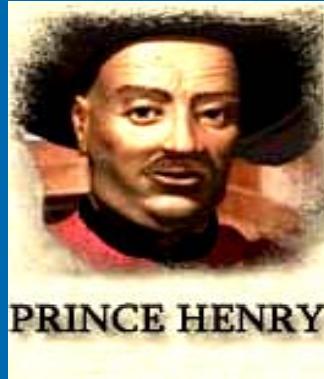
ویژگی‌ها:

- شروع از قرن پانزدهم میلادی
- دو عامل محرك مسافرت‌ها

تعصب به توسعه‌ی مسیحیت

نیاز اروپا به ادویه و فلزات گرانبها

تنگهٔ جبل الطارق

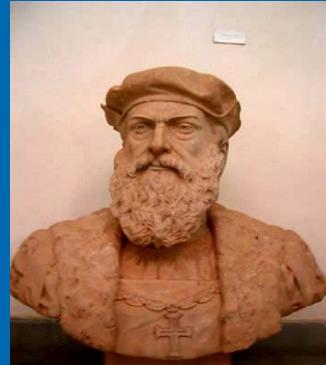

- اولین حرکت اکتشافی به رهبری شاهزاده هنری پرتقالی در سمت جنوبی تنگهٔ جبل الطارق

- اعزام ناخدايان پرنس هنري به افريقيا و پياده شدن آن ها در دماغه‌ی بوژادور
 - شروع غارت منابع طلا ، اسارت سپاهان و رونق تجارت برده

- عبور کشتی های پرتغالی از خط استوا بدون آتش گرفتن و حرکت به سوی جنوب

• واسکودوگاما پرتغالی : دور زدن افریقا ، رسیدن به سرزمین اعراب و رهسپار اقیانوس هند و سرزمین هند

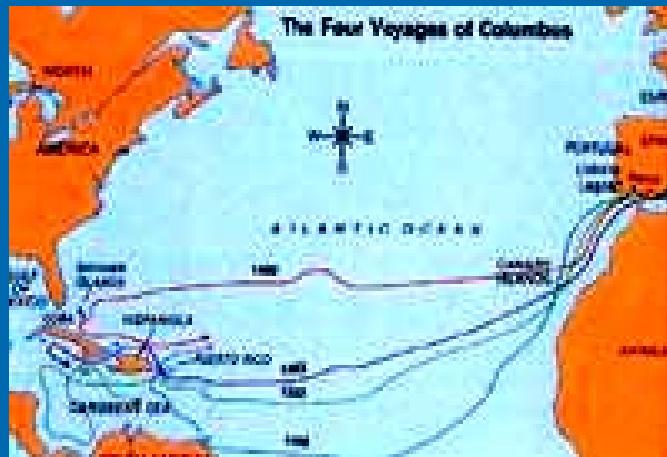
• تداوم حرکت پرتغالی ها به شرق و رسیدن به ژاپن در قرن ۱۶ میلادی

کریستف کلمب :

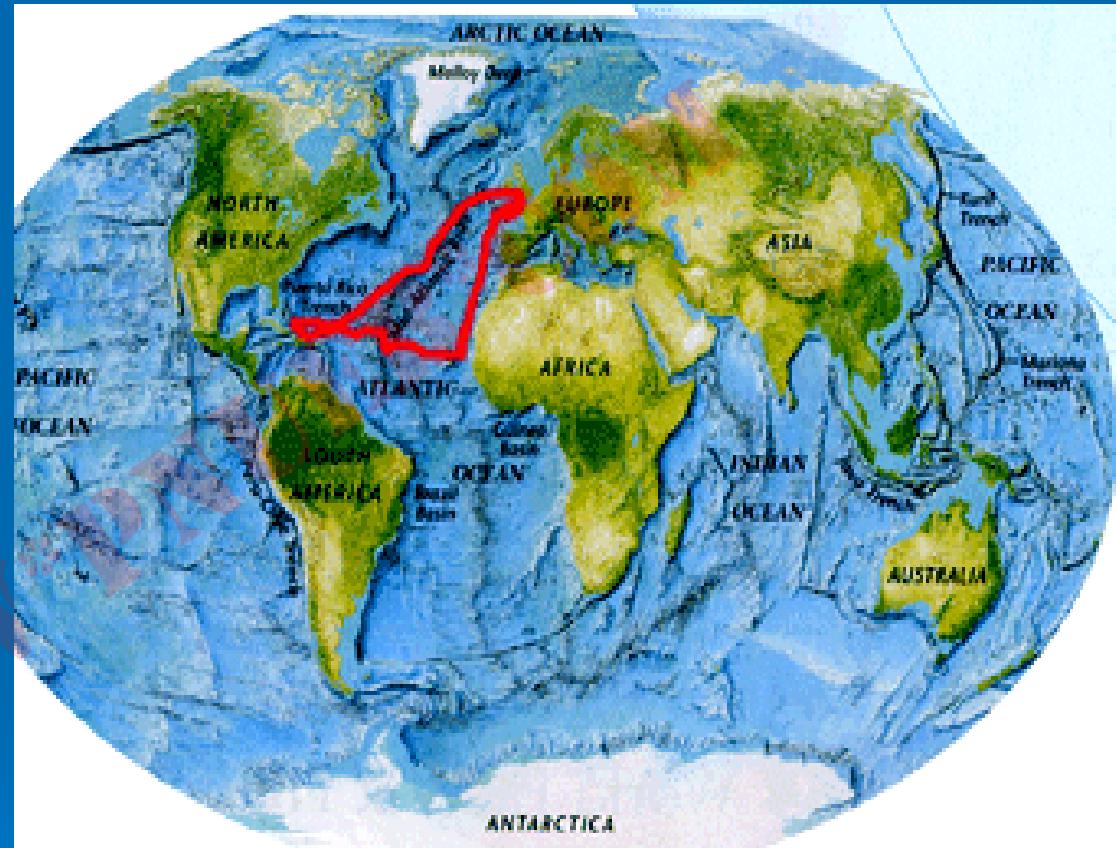
- متولد ژنو از پدر و مادر اسپانیایی
- مجنوب کشتی ها و دریانوردی و در تفکر دریانوردی از طرف غرب اروپا به آسیا
- جلب موافقت دربار اسپانیا به کمک ملکه ایزابلا
- انجام چهار سفر اکتشافی و رسیدن به آمریکا با تلقی رسیدن به آسیا
- استفاده‌ی وی از بادهای شرقی برای رفتن و بهره‌گیری از بادهای غربی برای بازگشت به اروپا

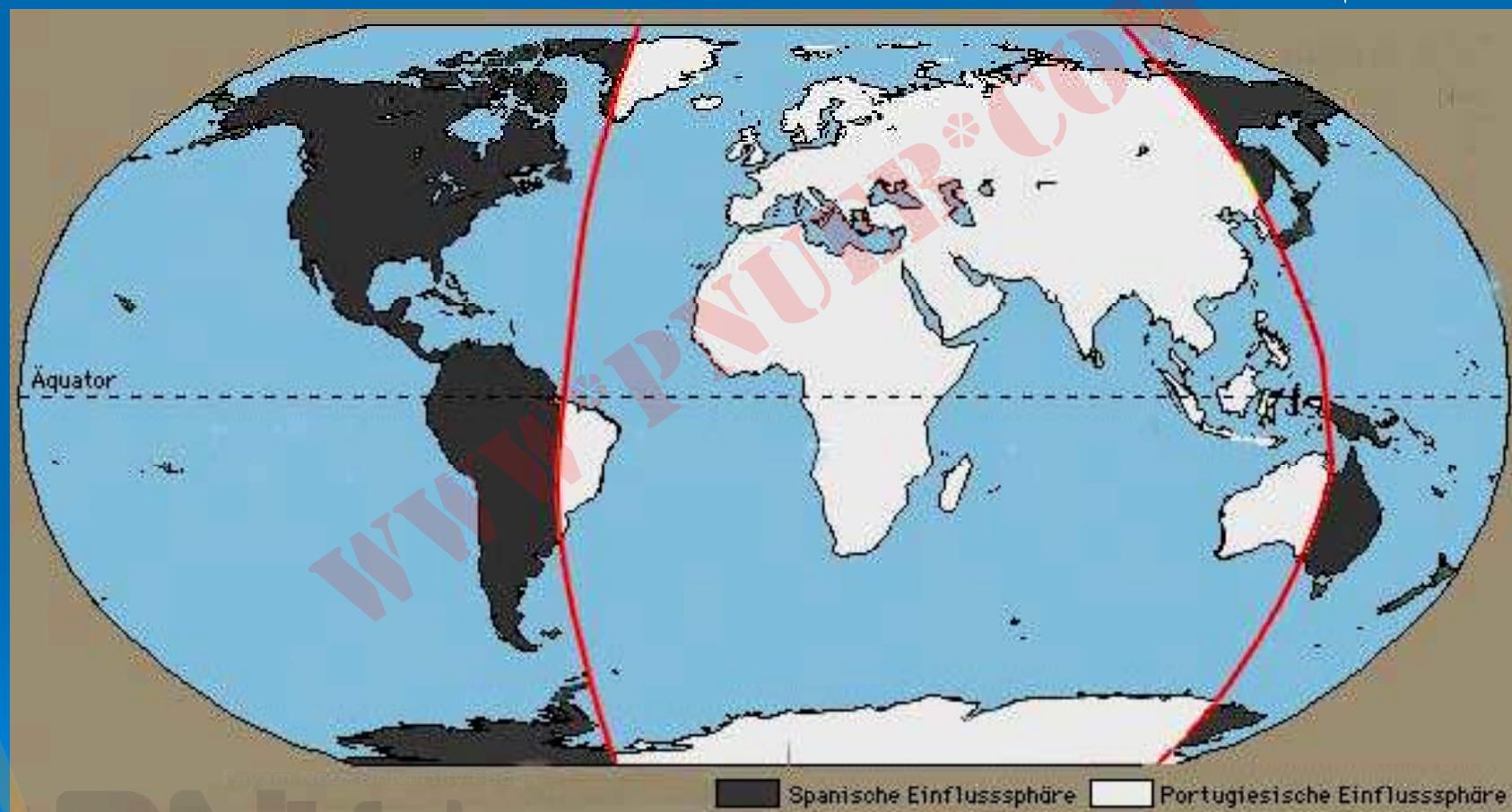
نقشه‌ی مسیر حرکت کریستف کلمب

نقشه‌ی ۴ مسیر حرکت
کلمب

- کسب مالکیت اراضی کشف شده از طریق تایید و ضمانت پاپ و امضاء پیمان تور دسیلاس بین اسپانیا و پرتغال برای تقسیم دنیا

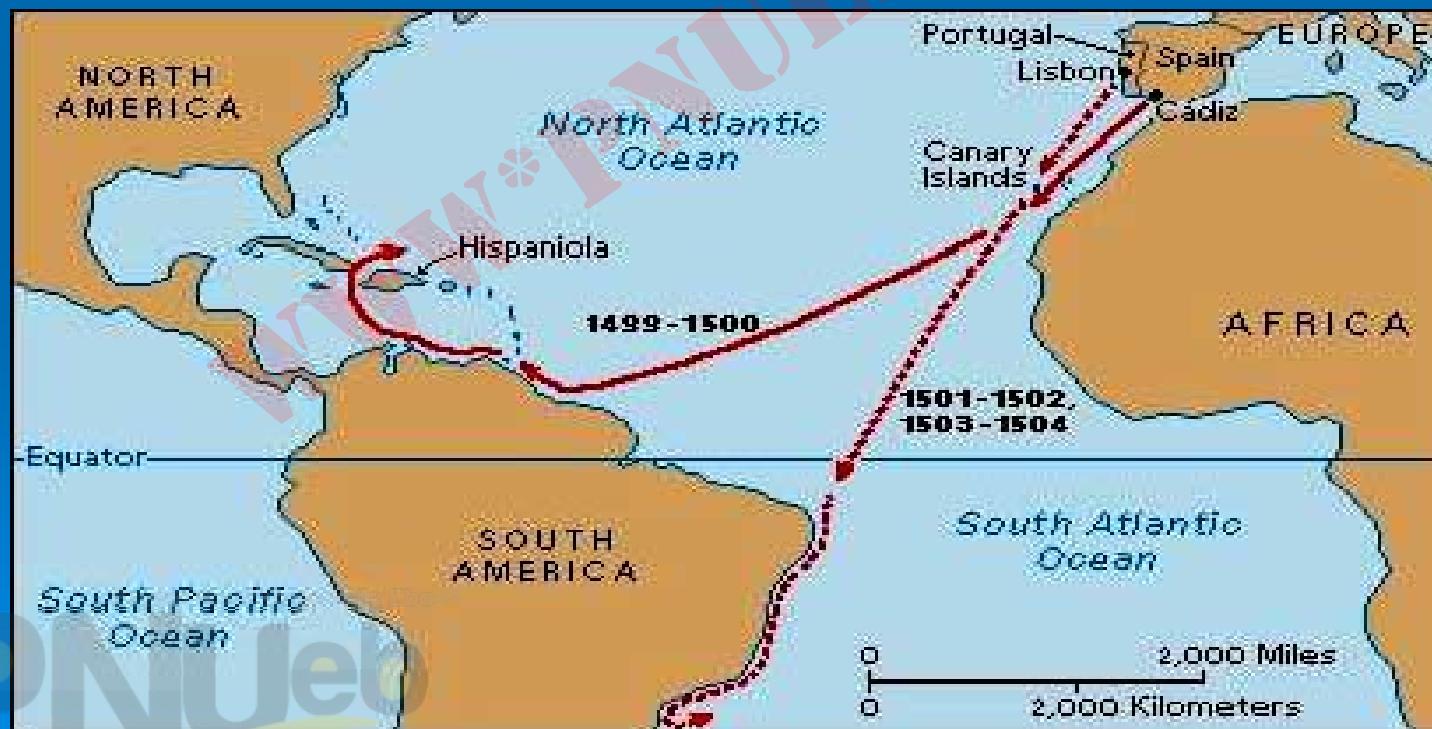

آمریکو وسپووسی :

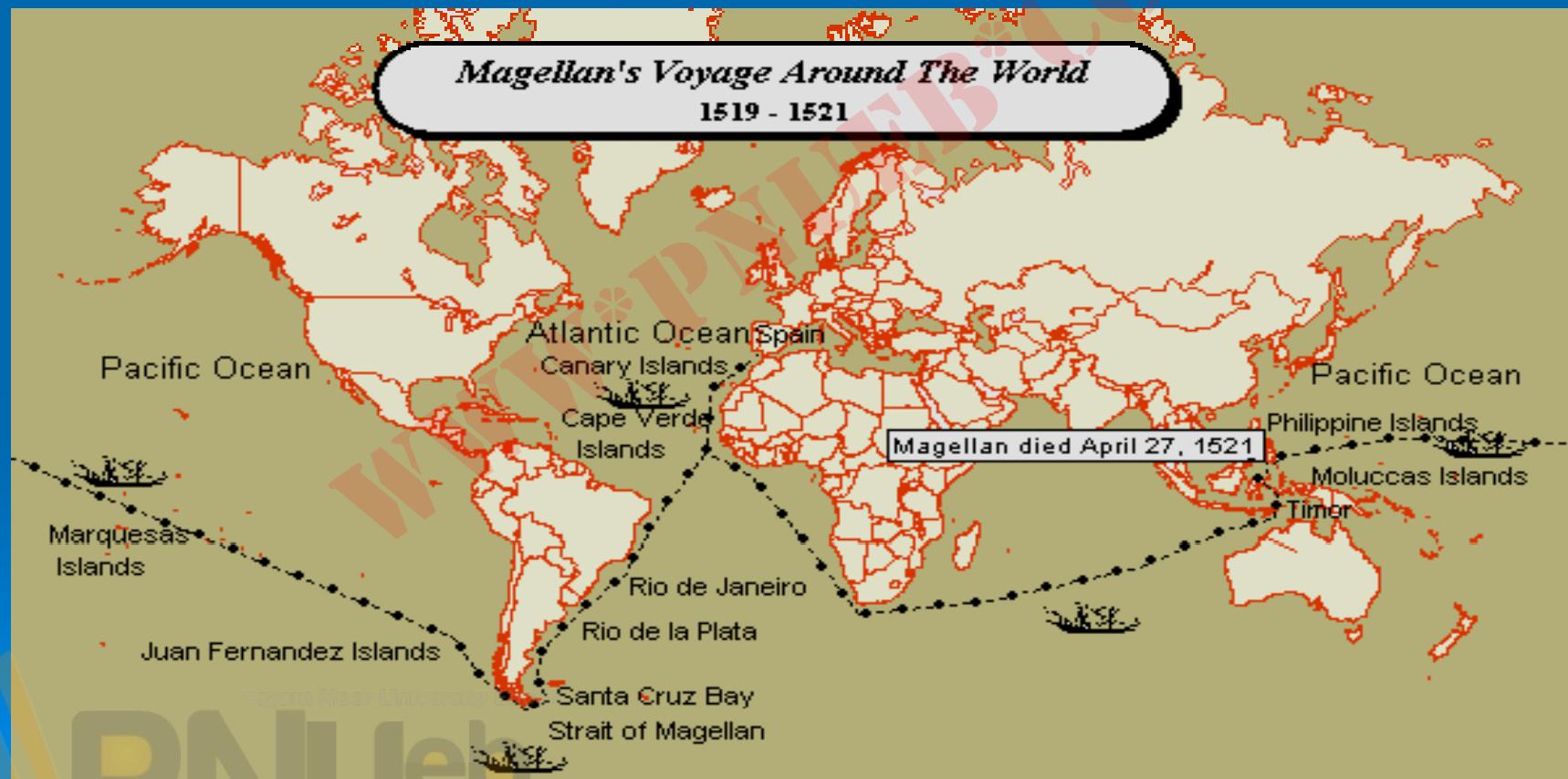
- دریانورد پرتغالی اعلان کنندهٔ کشف قارهٔ جدید و اطلاق نام امریکا بر آن از سوی یک کارتوگراف آلمانی

نقشهٔ مسیر وسپووسی

ماژلان :

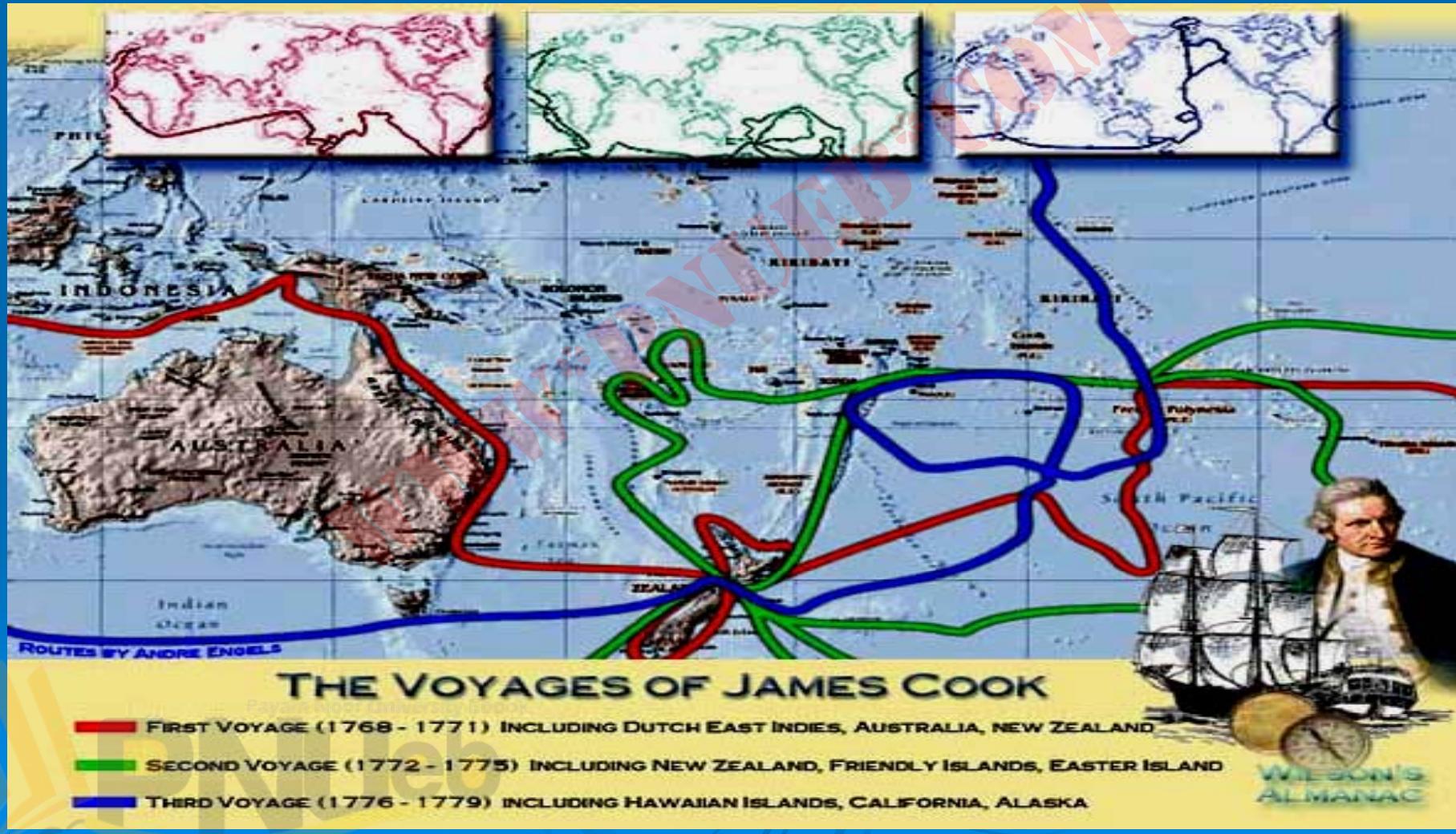
- ✓ دریانورد پرتغالی ، رسیدن به آسیا
شرقی از سمت غرب اروپا

جیمز کوک :

۰ دریانورد انگلیسی

۰ انجام سفرهای اکتشافی به استرالیا ، مناطق قطبی شمال و جنوب

فصل سوم : جغرافیای جدید در کشورهای جهان

► هدف کلی :

آشنایی با جغرافیدانان و مبانی فکری آنان در
کشورهای آلمان ، فرانسه ، انگلستان و روسیه

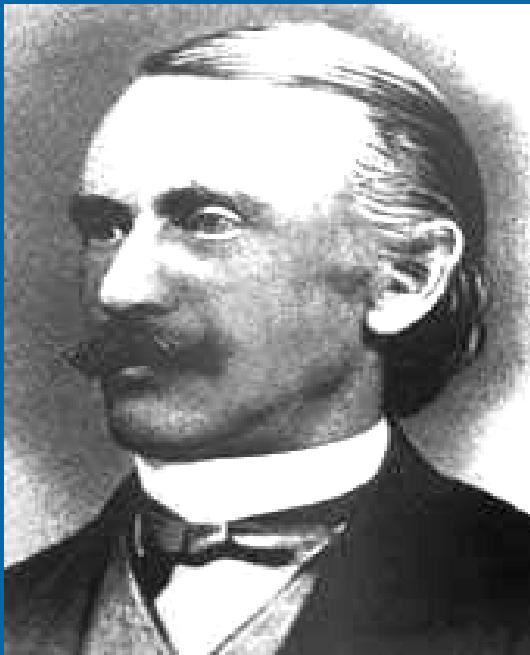
جغرافیا در آلمان

ویژگی های جغرافیا در آلمان قرن ۱۹ میلادی :

- ✓ درج دقیق اطلاعات روی نقشه و انتشار نقشه های روشن
- ✓ توجه نظامیان به اطلاعات مفیدتر در باره‌ی زمین بعنوان صحنه‌ی جنگ‌ها
- ✓ توجه تجار به جغرافیا جهت ساماندهی تجارت و مدیریت سرزمین‌های استعماری
- ✓ گرایش کلی به گردآوری و تالیف در جغرافیا
- ✓ رشد فزاینده‌ی جغرافیا به دنبال جنگ پروس – فرانسه (۷۱-۱۸۷۰) و ایجاد کرسی جغرافیا در دانشگاه‌ها

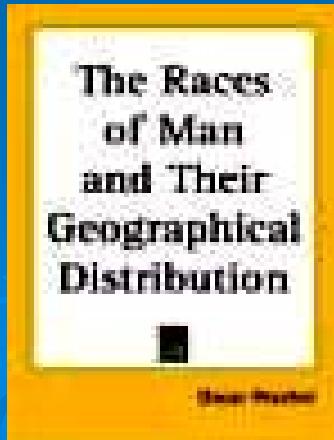
کارل ریتر - مرکزیت وحدت جغرافیا در آلمان

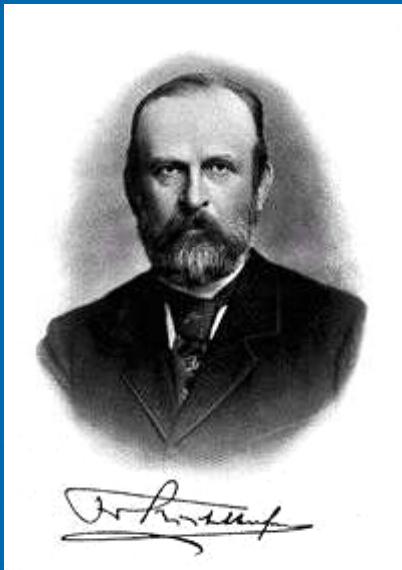

اسکار پشن

▶ پروفسور جغرافیا در لایپزیگ
▶ دارای مقامی والا در میان بنیان گزاران
جغرافیای طبیعی
▶ کار مهم وی نگارش تاریخ جغرافیا بمنظور بنیاد شاخه ای
از علم جغرافیا و اقدام به مقایسه سازی مناطق جغرافیایی

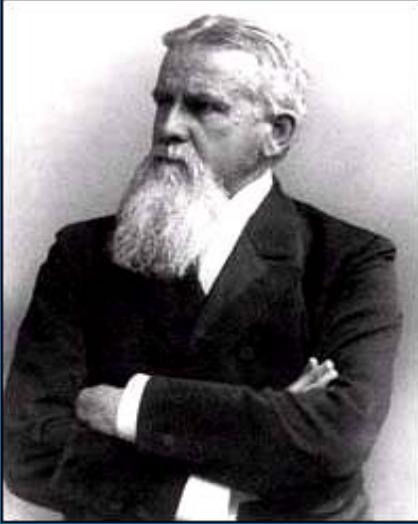

فریدریخ فون ریشتهوفن

- زمین شناس و مجرب در مشاهدات میدانی جغرافیا
- پیش رو معرفی جغرافیای نوین در آلمان
- قلمرو فعالیت : کوه های آلب و کارپات ، چین و کالیفرنیا امریکا
- مشاهده ای بنیانی و مطالعه ای عوارض خاص در قالب جغرافیای ناحیه ای

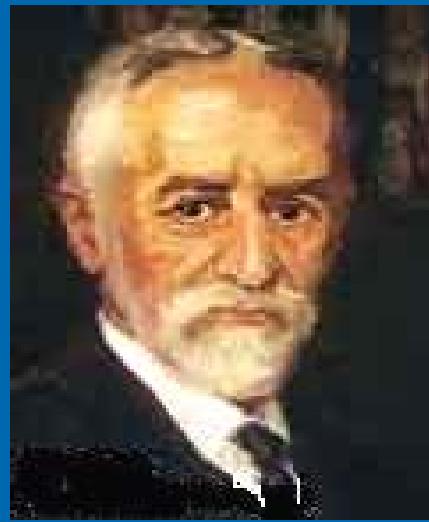
- اعتقاد به فراتری فرموله سازی نسبت به توصیف در جغرافیای ناحیه ای
- دادن اهمیت زیاد به مطالعات میدانی و تقسیم آن برای سهولت مطالعه ، شامل :
 - تقسیمات عمدۀ erdteile - مناطق عمدۀ lander -
 - چشم اندازها یا مناطق کوچک landschaften -
 - محل ها ortlichkeiten -

فردریش راتزل

- توجه به مطالعه‌ی سیستماتیک در جغرافیای انسانی
- ارجح دانستن پژوهش میدانی بر مطالعه‌ی آزمایشگاهی
- سفر در اروپا، امریکا و مکزیک بعنوان خبرنگار سیار و بررسی شیوه‌ی اسکان در غرب و فرمولاسیون الگوهای جغرافیایی حاصل از تماس گروه‌های توسعه طلب و عقب نشینی کننده

- انتشار اولین جلد جغرافیای انسانی و پیگیری تاثیرات عوارض طبیعی در مسیر تاریخ و دومین جلد در مورد مطالعه‌ی جوامع انسانی در ارتباط با عوارض طبیعی
- نکته‌ی برجسته‌ی اندیشه‌ی راتزل : پذیرش مفاهیم زیستی در مورد مسائل جوامع انسانی (دارویینیسم اجتماعی)
- تشییه کشور به یک موجود جاندار و نیاز کشور برتر به فضای رشد

آلفرد هتر

- بررسی علمی تقسیمات جغرافیایی ریشه‌وفن
- تلاش برای شناخت شخصیت مناطق و اماکن مختلف و درک مناسبات مشترک قلمروهای مکانی
- اعتقاد به مطالعه‌ی اختلافات فضایی در جغرافیا (اتحاد با سایر علوم در روش مطالعه)
- اعتقاد به مطالعه‌ی تجربی (خاص) و عمومی (قاعده سازی و فرمولاسیون) در جغرافیا

اتو اشلوتر

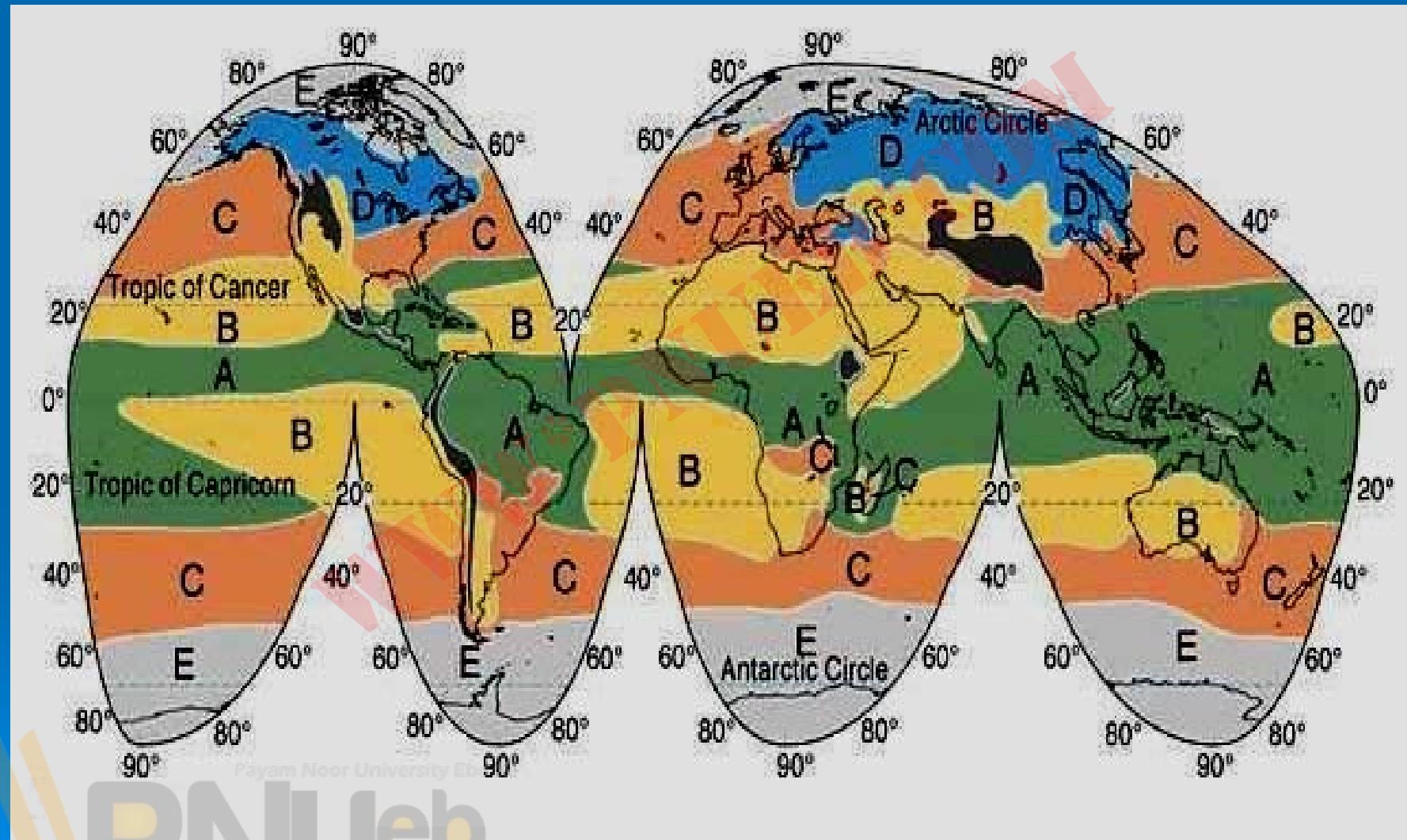
- توجه به پژوهش در چشم انداز به عنوان وسیله‌ی نیل به رفتار تعادلی در مطالعه‌ی مناسبات اشیاء در سرزمین‌های مختلف
- طرح جغرافیا به عنوان علم چشم انداز و تأکید بر مطالعه‌ی اشیاء قابل حس در روی سطح زمین توسط جغرافیدانان کار در خصوص تغیرات فضایی در روی زمین و تمایز سرزمین‌ها براساس جغرافیای طبیعی
- اعتقاد به وظیفه‌ی جغرافیا در پیگیری روند تغیرات تبدیل کننده‌ی چشم انداز طبیعی به فرهنگی

آلبرشت پنک

- جغرافیدان پیشرو در اوایل قرن ۱۹
- سهمی عمده در جنبه های طبیعی نظام جغرافیا
- طراح اصطلاح ژئومرفولژی و واضح مطالعه ای سیستماتیک عوارض طبیعی
- ارائه ای فرضیه ای عمومی طبقه بندی اقلیمی براساس مشاهده ای عوارض چشم انداز - اقتباس ولادیمیر کوپن از این فرضیه و ارائه ای سیستم بی نظیر طبقه بندی اقلیمی
- تأکید بر اهمیت نقشه در جغرافیا و پیشنهاد تولید نقشه ای بین النلی جهان در مقیاس ۱:۱۰۰،۰۰۰

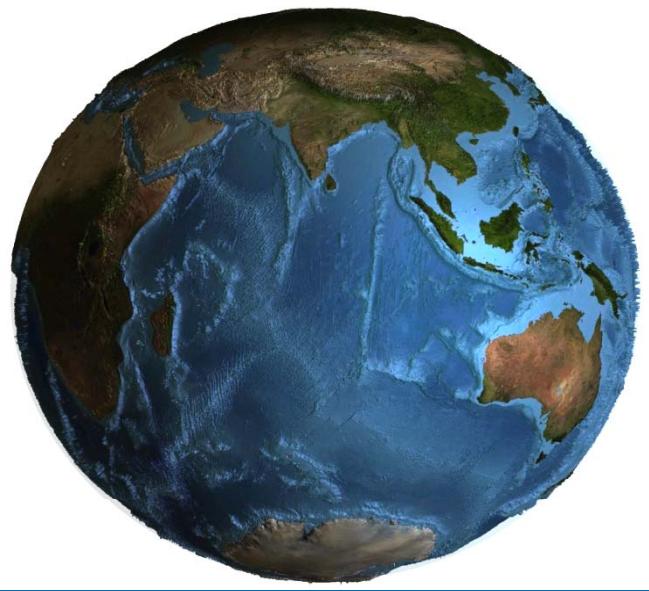
نقشه‌ی اقلیمی کوپن

زیگفرید پاسارژ

- مطالعه‌ی چشم انداز‌های محدوده‌های کوچک و همچنین در مقیاس جهانی
- زمینه‌ی مطالعاتی : چشم انداز‌های بیابان کالاها ری
- معتقد به سیستمی بودن چشم انداز‌ها و وجود مجموعه‌ای از عناصر وابسته‌ی درونی در آن
- تلاش برای مرزبندی چشم انداز‌ها و استفاده از پوشش گیاهی به عنوان بهترین شاخص توسعه‌ی چشم انداز‌ها

گر هار د شات

- ▶ جغرافیدان اقیانوس شناس
- ▶ نگارش دو جلد کتاب ارزشمند در زمینه‌ی تخصصی خود
- ▶ بررسی وضعیت آبشناسی، اقلیمی، شکل و ساختار زمین شناختی حوضه‌های اقیانوسی، موجودات دریازی، راه‌های بازرگانی و راه‌های هوایی فراز اقیانوس‌ها به همراه نقشه‌های متعدد
- ▶ تهیه‌ی نقشه‌ای از مناطق اقیانوسی جهان

جغرافیا در آلمان در فاصله‌ی زمانی بین دو جنگ جهانی

-- دوره‌ی ۱۴ - ۱۹۰۵ عصر طلایی جغرافیا در آلمان

▪ رشد سریع و تولید فزاینده‌ی علمی

▪ تحريك مباحث متدولزيک

▪ شناخت هر چه بيشتر جهان

▪ انتشار مجلات حرفه‌ای جغرافیا

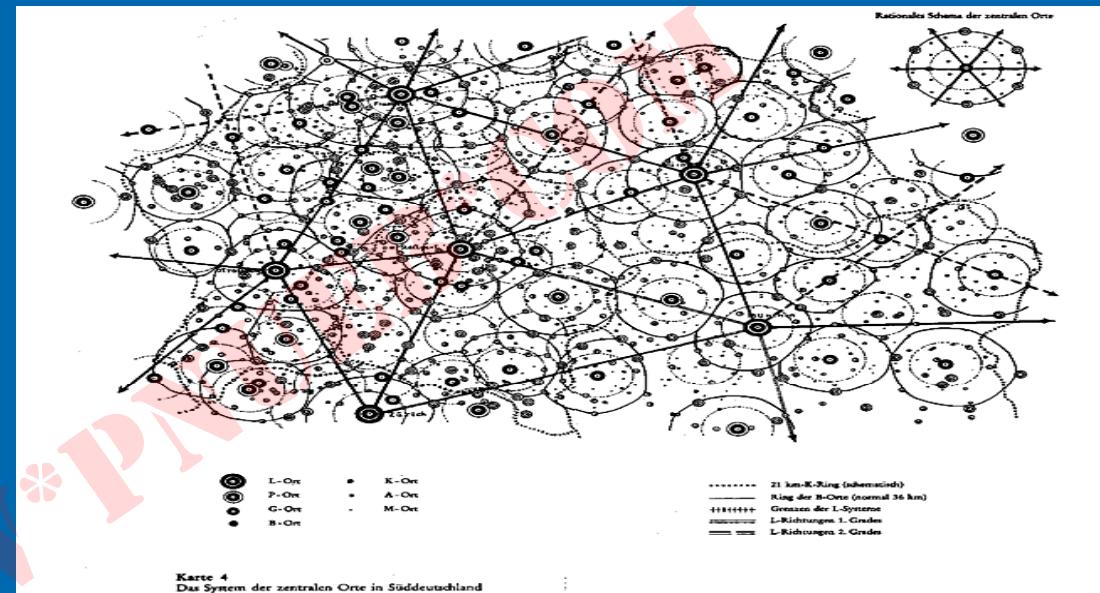
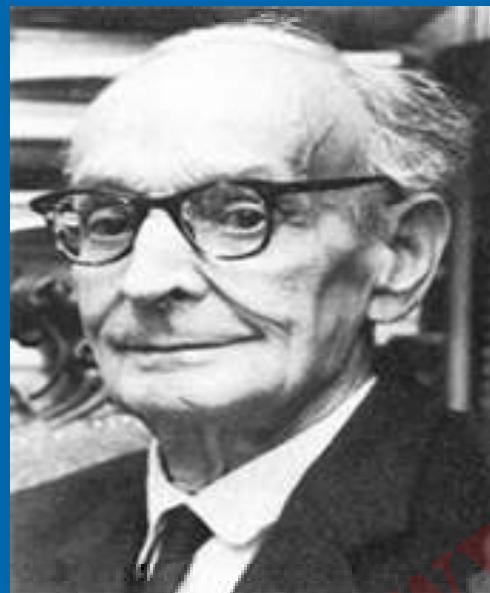
-- از سال ۱۹۳۳ تا جنگ جهانی دوم :

- مشکلات انجام مطالعه‌ی زمینه‌های هدفدار

- دخالت مکرر دولت در امور آکادمیک
- سکوت احتیاط‌آمیز اغلب جغراfibidانان
- همایت تعدادی از جغراfibidانان از "آلمان جدید"
- انتشار اثر جامع رابرت گرادمان در مورد جنوب آلمان

- ارائه‌ی مطالعه‌ی ابداعی سازمان رسمی فضا و تئوری توسعه‌ی مکان مرکزی توسط والتر کریستالر

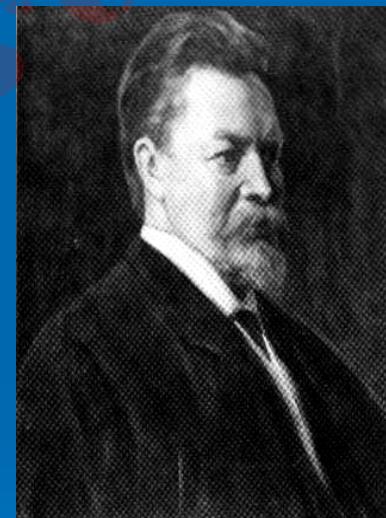

- انتشار نشریه‌ی تخصصی کارتوگرافی

▪ ورود مفاهیم سیاسی در جغرافیا و شکل گیری
ژئوپلیتیک توسط کارل هاووس هوفر ملهم از آثار
رودولف کیلن سیاستمدار سوئدی و اچ جی مکیندر
جغرافیدان انگلیسی

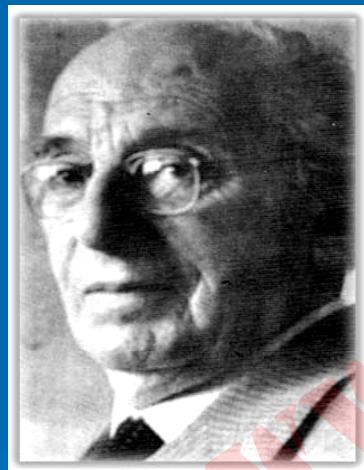
هاوس هوفر

رودولف کیلن

-- جغرافیا در آلمان پس از جنگ جهانی دوم :

- بازسازی سریع دپارتمان های جغرافیایی و استخدام گستردهٔ جغرافیدانان
- پیشنازی جغرافیدانان آلمانی با مفهوم سنتی جغرافیا و بکارگیری روش های جدید و دقیق
- ارائهٔ شیوهٔ نوین مطالعهٔ چشم اندازها بر مبنای مغایرت مکانی توسط هرمان لوتن ساش
- جایگزینی یک نوع جبر فرهنگی به جای جبر محیطی در مطالعات جغرافیایی و شکل گیری جغرافیای اجتماعی

جغرافیای جدید در فرانسه

- ریشه‌ی مباحث نوین در فرانسه : اواسط قرن ۱۸ با بحث فیلیپ بوش در مورد ایجاد چهارچوب سازمانی با استفاده از نواحی طبیعی بویژه حوضه‌های آبریز رودخانه‌ای
- ایجاد مسیر نوین برای جغرافیا در فرانسه پس از جنگ فرانسه - پروس (۱۸۷۰-۷۱) و احساس نیاز به شناخت منطقه‌ای ، نقشه و مدیریت مستعمرات

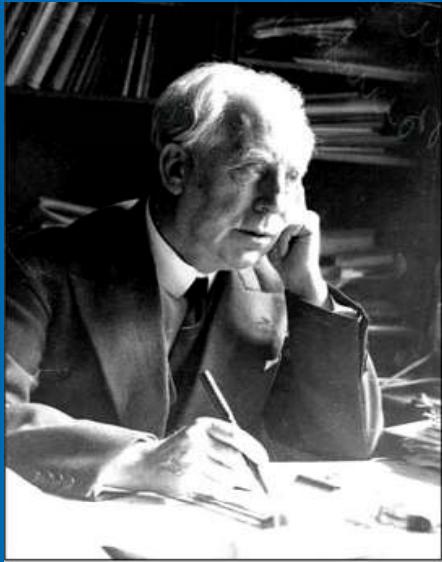

پل ویدال دو لابلاش

- هدایتگر توسعه و پیشرفت جغرافیای جدید در فرانسه
- ▷ معتقد به مطالعه‌ی رابطه‌ی انسان و واقعیت‌های اطراف در محدوده‌های کوچک و مشابه
- ▷ رد قدرتمند جبر جغرافیایی
- ▷ فرموله کردن مفهوم امکان گرایی راتزل

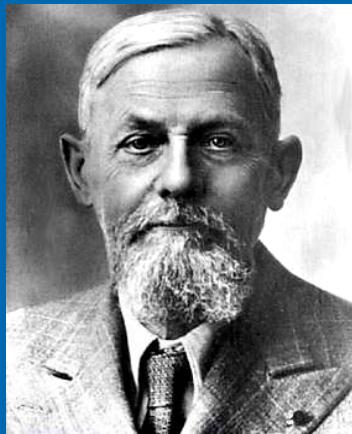
▪ سنت ویدالی

- تشدید فعالیت های جغرافیایی و تاسیس دپارتمان های جغرافیا در دانشگاه های فرانسه به دنبال اشتغال به کار ویدال
- پرداخت دانشجویان ویدال در سراسر فرانسه و کار بر مبنای روش ویدالی شامل :
- مطالعه‌ی میدانی نواحی نسبتاً "کوچک بهترین راه تربیت جغرافیدان
- برآورده سازی نیازهای عملی توسط مطالعات منطقه‌ای
- ایجاد تعادل بین اجزاء طبیعی و انسانی جغرافیا
- اعتقاد به آزادی نسبی جغرافیا (جغرافیا هم مستقل و واحد است و هم مدرسان به زمینه های دیگر

ژان برون

- هدایتگر توسعه جغرافیای انسانی در فرانسه
- گسترش دهنده‌ی ایده‌های جغرافیای انسانی ویدال در فرانسه و سایر کشورها
- اعتقاد به نقش بارز دو نقشه‌ی آب‌ها و جمعیت در تفہیم جغرافیای انسانی
- طبقه‌بندی حقایق جغرافیای انسانی به سه طبقه :
 - واقعیت‌های کار غیر تولیدی خاک
 - واقعیت‌های غلبه‌ی گیاه و جانور
 - واقعیت‌های تخریبی بهره برداری

امانوئل دو مارتون

- ✓ هدایتگر جغرافیای طبیعی در فرانسه و جهان
- ✓ نافذترین جغرافیدان در اروپای بین دو جنگ جهانی
- ✓ در هم آمیزی آموزش جغرافیا با یک زمینه‌ی عمیق زمین شناختی، ژئوفیزیک و بیولژی
- ✓ انجام مطالعات سیستماتیک در ژئومرفولژی و اقلیم شناسی
- ✓ مطالعه‌ی سیستماتیک اقلیم مناطق خشک با بکار گیری شاخص خشکی
- ✓ پشتیبان مقدر ایده‌ی دیویس

جغرافیای فرانسه بعد از جنگ جهانی دوم

- رکود سنت ویدالی و بروز سنتی در توافق و هماهنگی اجزاء طبیعی - انسانی جغرافیا
- گرایش جغرافیدانان به ژئومرفولژی از یک سو و بیولژی پا جامعه شناسی از سوی دیگر
- گشوده شدن راه برای مطالعات تکوینی توسط جغرافیا توصیفی
- سیر جغرافیا به سمت ریاضیات و فاصله گیری از ادبیات
- ابراز نگرانی از عدم پیوستگی در مطالعات پیشرفتی

جغرافیای جدید در بریتانیا کبیر

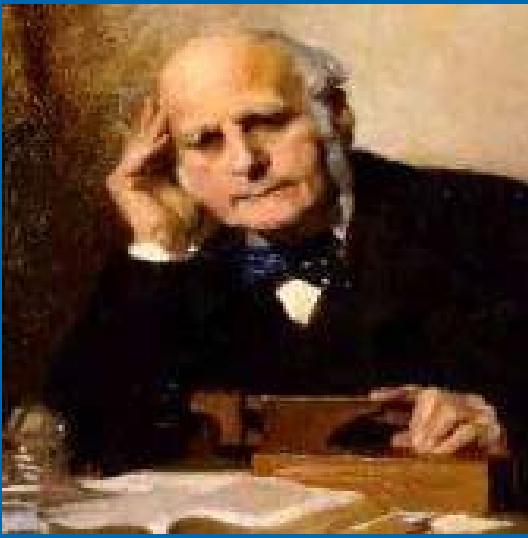
- شروع جغرافیای نوین در بریتانیا با بحث در مورد گزارش‌های اکتشافی
- نقطه‌ی عطف : انتصاب هالفورد جی مکیندر در دانشگاه آکسفورد

ویژگی های جغرافیا در بریتانیا در قرن نوزدهم

- درسی کسل کننده و رنج آور
- متن جغرافیا مملو از فهرست اماکن و محصولات
- تدریس جغرافیای طبیعی توسط زمین شناسان
- پیشگامان تحول : مری سامرول

- نگارنده‌ی کتاب جغرافیای طبیعی و بحث در مورد مسائل طبیعی و بویژه استفاده‌ی تخریبی انسان از محیط

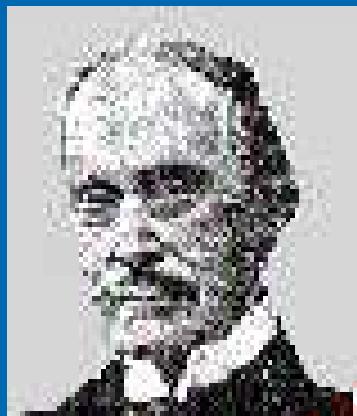

فرانسیس گالتون

- مطالعه‌ی اقلیم بریتانیا
- طراح نخستین نقشه‌ی اقلیمی بریتانیا با استفاده از ایزوبارها
- شناسایی طبیعت چرخش هوا به درون مرکز پرفشار
- علاقه‌ی وافر به نمایش واقعیت‌ها بر روی نقشه (مثل نقشه‌ی پراکندگی زنان زیبا در بریتانیا)
- معتقد به معنابخشی و مرتبط سازی علوم پراکنده توسط جغرافیا

• ایجاد کرسی جغرافیا در دانشگاه های بریتانیا به دنبال
گزارش جان اسکات کلتی جغرافیدان اسکاتلندی، در
خصوص مقایسه‌ی وضعیت جغرافیای آکادمیک انگلستان
با اروپا و امریکا

سر جان اسکات کلتی

توسعه‌ی جغرافیا در بریتانیای پیش از جنگ جهانی اول

هالفورد جی مکیندر

- هادی راه توسعه‌ی جغرافیا در دانشگاه‌های انگلستان
- تاکید بر دیدگاه جهانی به جای پرداختن به تحلیل روابط انسان - زمین در محدوده‌های کوچک
- اعتقاد به روایتی بودن تاریخ بدون جغرافیا و لزوم پیوند آنها
- کمک به فهم نتایج پیچیده‌ی رویدادها توسط مدل‌سازی مبتنی بر موقع مکانی و چشم پوشی از جزئیات

▪ نگارنده‌ی اثر اشتهر ساز "محور جغرافیایی تاریخ" به عنوان یک مفهوم استراتژی جهانی و اعلان نظریه‌ی جزیره‌ی جهانی (اروپا، آسیا و افریقا) و هارتلند (مهمنترین قسمت غیرقابل دسترس آن) ، به معنای :

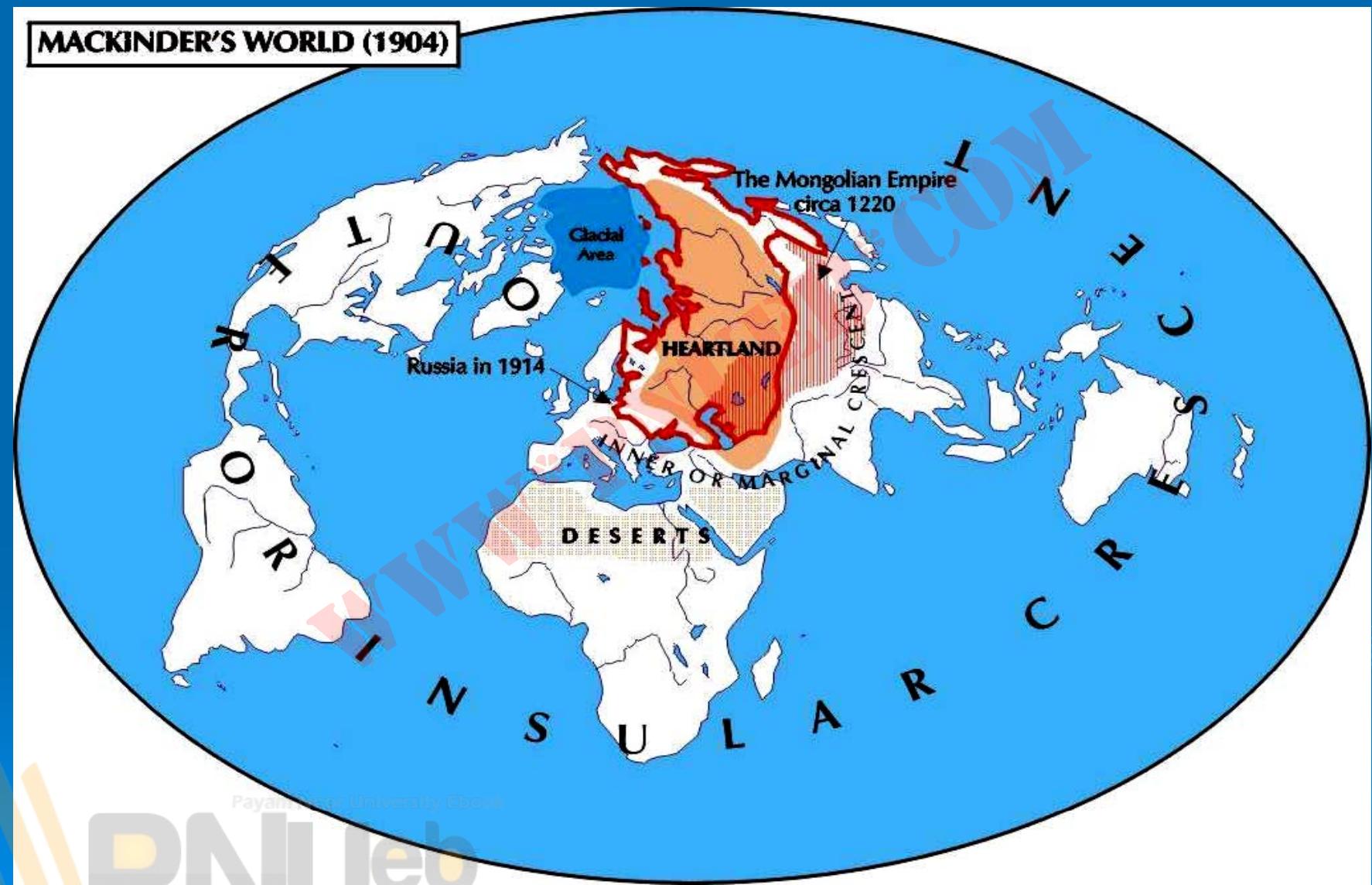
حکمرانی بر اروپای شرقی

↓
فرمانروایی بر هارتلند

↓
حکومت بر جزیره‌ی جهانی

↓
سلط بر جهان

نقشه‌ی جزیره‌ی جهانی و هارتلند مکیندر

جورج جی چیس هولم

- پیشناز مطالعات جغرافیای بازرگانی
- نگارنده‌ی اثر کلاسیک جغرافیای بازرگانی و طرح یک فرضیه‌ی اساسی در مورد داد و ستد

هیو رابرت میل

- مدرس مشتاق و با احساس ادبی
- نگارنده‌ی اثری ارزشمند در مورد اکتشافات قطبی
- علاقمند به مطالعه‌ی آب در طبیعت
- تهیه‌ی نقشه‌ی بارندگی بریتانیا

جغرافیا در بریتانیا بعد از جنگ جهانی اول

- ✓ تاثیر جنگ بر تحرک خواست عمومی آموزش موثرتر جغرافیا و تاسیس دپارتمان های جغرافیا در اغلب دانشگاه ها
- ✓ تاثیر پذیری جغرافیدانان بریتانیا از جغرافیدانان آلمان و فرانسه و ویلیام موریس دیویس امریکایی
- ✓ نمرکز مطالعات بر روی ژئومورفولوژی

✓ پنج ویژگی مشخص پیشرفت جغرافیا پس از جنگ جهانی

اول

• اکتشاف :

در گذشته اکتشاف سرزمین‌ها و امروزه کشف در مقیاس
های خیلی محدود

• مطالعات منطقه ای :

شامل منطقه بندی و تشریح خصایص قطعات به عنوان
بخشی از فعالیت حرفه ای جغرافیدان
نمونه = منطقه بندی فلیور ، شامل مناطق

گرسنه ضعیف رشد تلاش سختی سرگردانی صنعتی
نمونه = منطقه بندی آنست ، شامل

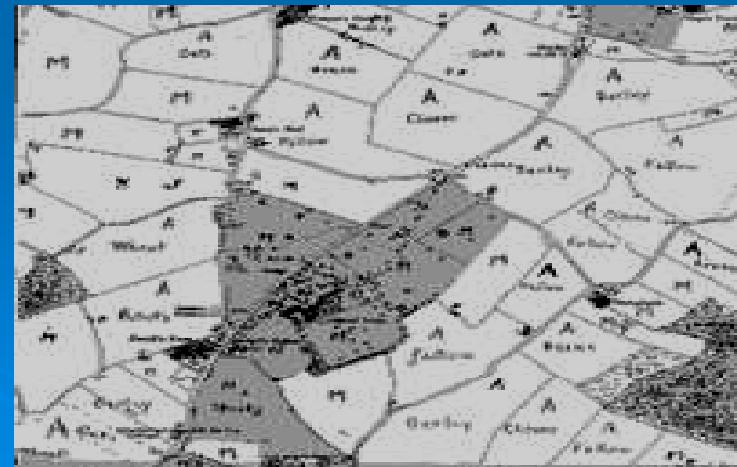
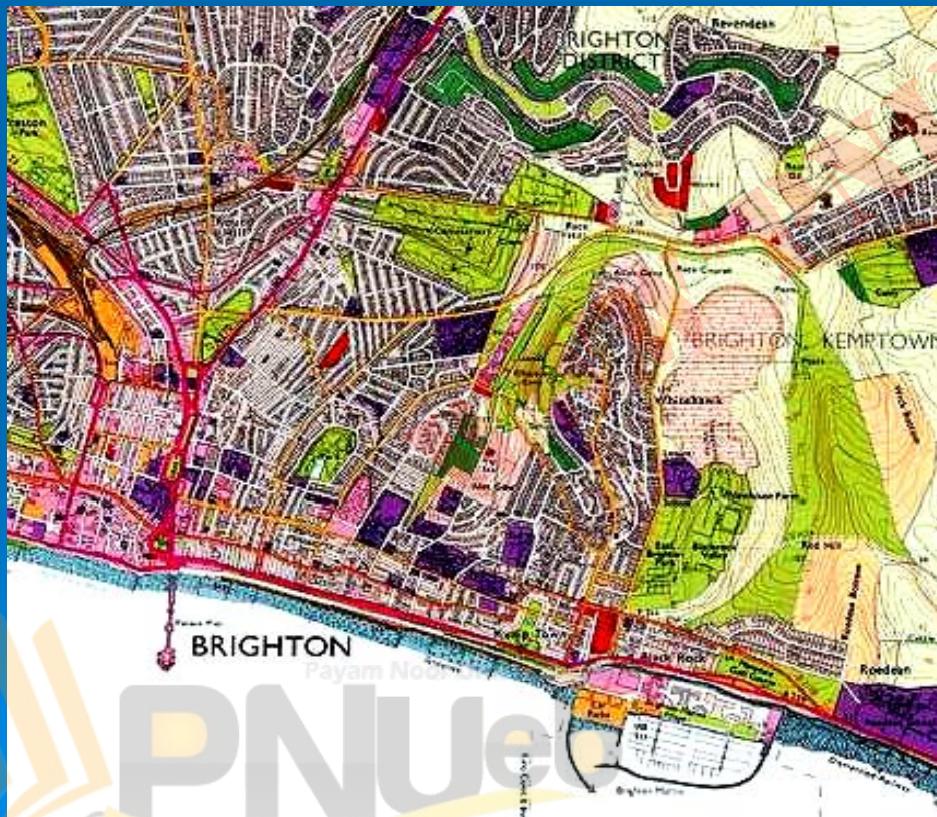
اماکن قطعات زیرمنطقه یا ناحیه منطقه‌ی کوچک منطقه‌ی بزرگ

- مطالعات میدانی و تفسیر نقشه :
- تاکید بر مطالعات میدانی ، تفسیر نقشه و شناخت محدوده های کوچک از سطح ابتدایی تا بالاترین سطح آموزش دانشگاهی
- جغرافیای تاریخی :
- تاکید روی این عنصر بمنظور احترام به مکیندر
- تلاش برای احیاء گذشته ، درک روندها و تعیین عوارض حاصل از تغییرات

- کاربری های جغرافیا :
- کوشش جغرافیدانان برای استفاده از جغرافیا در امور اقتصادی و سیاست و مسائل اجتماعی
- نمونه = نقش آفرینی موثر دادلی استمپ در پروژه بهره برداری زمین بریتانیا

نمونه هایی از نقشه‌ی لندیوز

تهیه شده توسط استمپ

جغرافیا در بریتانیای معاصر

✓ افزوده شدن ویژگی ششم به مطالعات جغرافیایی بریتانیا

جغرافیای جدید در روسیه

جغرافیا در روسیه قبل از ۱۹۱۷

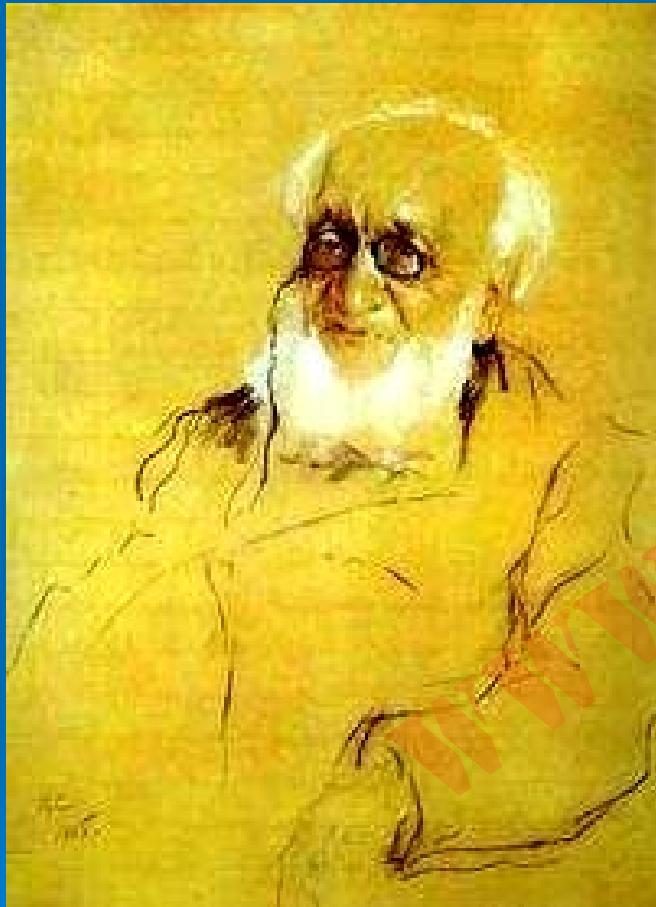
- تاریخ طولانی تلاش روس ها در عرصه های تهیه ی نقشه ، اطلس ، توصیفات منطقه ای ، اکتشافات و سرشماری
- تاخیر در درک اهمیت کار جغرافیدانان روسی به علت مشکلات زبانی
- حمایت پتر کبیر از گردآوری اطلاعات دقیق جغرافیایی جهت توسعه ی امپراتوری روسیه

- تاسیس اولین دپارتمان جغرافیای روسیه به ریاست لومونوسوف
- تاکید لومونوسوف بر سیستماتیک کردن اطلاعات جغرافیایی
- دو شاخص پایای جغرافیای روس در قرن ۱۹
 - تاکید بر منطقه به عنوان رکن سازمانی کارهای جغرافیایی
 - پذیرش مطالعه‌ی مناطق جهت اهداف عملی

پیتر پیتروویچ نیان شانسکی

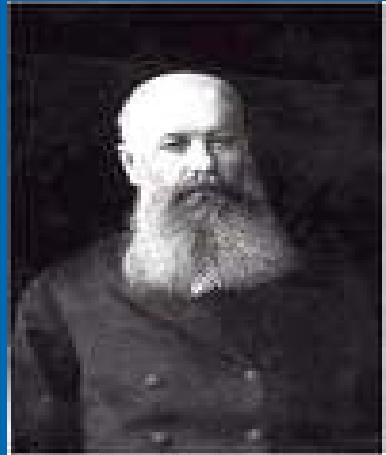

- کاشف بزرگ آسیای مرکزی ، حوضه‌ی زونگاری و سرحد کوه‌های آلتایی و بیابان ترکمنستان
- استفاده از جغرافیا برای کاهش فقر روستایی
- نگارش پنج جلد کار جغرافیایی در مورد روسیه ، با عنوان "چشم انداز مختلط طبیعی ، تاریخی و پدیده‌های اقتصادی"

الكساندر ايوانوفيچ ويکوف

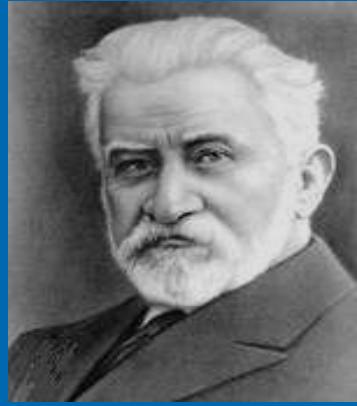
- بنیادگزار علوم برف
- انتشار اثری در مورد بادهای کره ای زمین با مساعدت موسسه ای اسمیت سونیان امریکا
- انجام مطالعات سیستماتیک قیاسی اقلیم اروپا و روسیه در ارتباط با بهبود کشاورزی
- نگارش کتاب اقلیم های جهان
- پافشاری در اهمیت مطالعه ای تاثیر انسان بر محیط طبیعی

دو کاچائیف

- اولین فرد دارای مقام پروفسوری جغرافیا در سنت پترزبورگ
- انجام مطالعات ابداعی در مورد خاک و بیان نحوهٔ تحول و تکامل آن
- شناسایی نیپه های خاک براساس افق ها
- تأکید بر انعکاس اقلیم و پوشش گیاهی توسط خاک متكامل

- تاثیر جزئی اندیشه های او بر جغرافیدانان اروپای غربی به علت نبود امکان مشاهده ی خاک های آن مناطق ، استقبال از یافته های وی در مورد خاک های منطقه ای در امریکا
- نگارش اثری در خصوص روند تشکیل خاک و منطقه بندی طبیعی آن
- نگرش به انسان به عنوان عامل تغییر دهنده ی مناطق طبیعی و تبدیل آن ها به مناطق کشاورزی

آنوچین

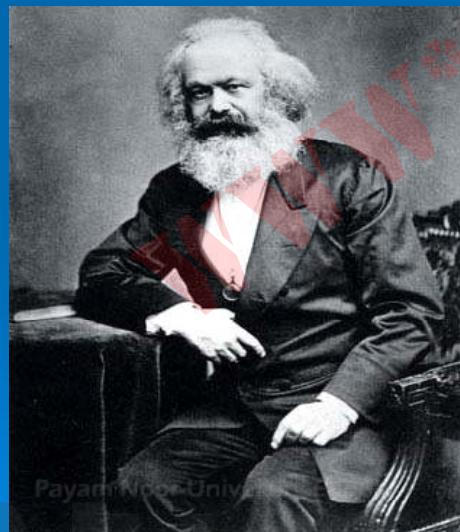
- متخصص در رشته‌ی انسان‌شناسی و جغرافیای انسانی
- معطوف بودن نوشته‌ها و آموزش‌های وی به جایگاه انسان
- نگارش کتاب متنون جغرافیایی و ایجاد نوع جدیدی از آموزش جغرافیا

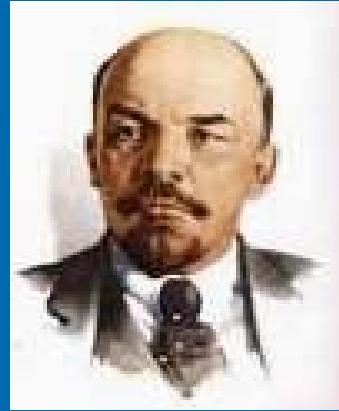
جغرا فیا در اتحاد جماهیر شوروی از سال ۱۹۱۷

ویژگی ها :

- تغییر نظام سیاسی – اقتصادی و اجتماعی حاکم به علت پیروزی انقلاب کمونیستی
- ابقاء جغرا فیدانان دارای خط فکری مارکس ، انگلس و لینین
- حمایت و پشتیبانی مارکس از جغرا فیا و جاه طلبی در قبال آن

- مخالفت لینین با قابلیت محیط طبیعی در کنترل مقاصد آدمی و اعتقاد وی به جبر اقتصادی
- تلقی لینین از جغرافیا به عنوان یک بنیاد التزامی برای پایه گذاری طرح نوین اقتصادی
- گرفتاری و مجازات استادان مخالف با سیاست های حزب کمونیست توسط استالین

- پشتیبانی لnin از تداوم آموزش جغرافیا و یاری طلبین از آکادمی علوم برای مکان یابی معقول صنایع در شوروی
- تاسیس دپارتمان جغرافیای صنعتی در آکادمی علوم شوروی
- ظهور نیکلای بارانسکی:
 - مسئول توسعهٔ جغرافیای اقتصادی در اتحاد شوروی
 - استفاده از جغرافیای اقتصادی به عنوان ابزاری پرقدرت برای ملاحظهٔ جهان ، ساخت کمونیزم ، کاربری علم و تعلیم مردم

- پیشنهاد به لینین برای منطقه بندی اقتصادی از کشور
- تاسیس کمیسیون برنامه ریزی کشوری (گاسپلان) و تقسیم اتحاد شوروی به ۲۱ منطقه
- انجام تلاش های مکرر برای جداسازی جغرافیای طبیعی از جغرافیای اقتصادی به علت تفاوت در قوانین حاکم بر دنیای طبیعی و رفتار اقتصادی انسان

• اخذ تصمیم های مهم در سال ۱۹۳۴ توسط هیات حاکمه ای
اتحاد شوروی

- گسترش آموزش جغرافیا در سطوح ابتدایی و متوسطه
- تأکید بر آموزش جغرافیای طبیعی و استفاده از نقشه ها
- تصریح آموزش جغرافیای اقتصادی بر مبنای نقشه مولد و منطقه بندی اقتصادی
- آموزش محتوای جغرافیای اقتصادی بر اساس منطقه ای

پیشرفت جغرافیای طبیعی در سال های ۱۹۲۰ و ۱۹۳۰

- ✓ پیشرفت در اصول فرضی پیش بینی و گونه شناسی پدیده های اقلایمی متکی بر آب و هواشناسی تحلیلی
- ✓ رشد مطالعات گردآوری تشعشع و چرخه‌ی رطوبت و نقش آن‌ها در شکل‌گیری اقلیم
- ✓ ارائه تئوری کنترل آب و روابط بین اجزاء آن و روش‌های تبدیلی هریک به دیگری
- ✓ بررسی ویژگی‌های تحلیلی روندهای برونز (فرسایشی و سایشی و...) براساس تئوری کلی نیروهای برونی و درونی

- ✓ انجام مطالعات مرفو-تکتونیک ، بررسی ویژگی های جدید گونه های خاک ، تحلیل روند تشکیل خاک و چرخه های مواد در طبیعت
- ✓ بررسی عملی اکولوژیک و مطالعه های دسته بندی گیاهان و جانوران
- ✓ حمله های جغرافیدانان روسی سال ۱۹۶۰ به ایده های جغرافیای طبیعی بدون انسان و جغرافیای اقتصادی بدون طبیعت - طرد جبر محیطی (جغرافیای بورژوازی) ، حمله به فلسفه های حد اعلای اختیار و تاکید بر موازنگاری عمل عوارض طبیعی ، اسکان ، جمیعت و اقتصاد

- ✓ گرایش به سوی مطالعات شهری بعد از جنگ جهانی دوم
- ✓ شروع یک دوره‌ی تلفیق و وحدت در شاخه‌های جغرافیا از سال ۱۹۷۰ میلادی به علت گسترش نگرش سیستمی در مطالعه‌ی چشم اندازها

موفق باشید

فرهاد شهداد
عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور